

LOVEC

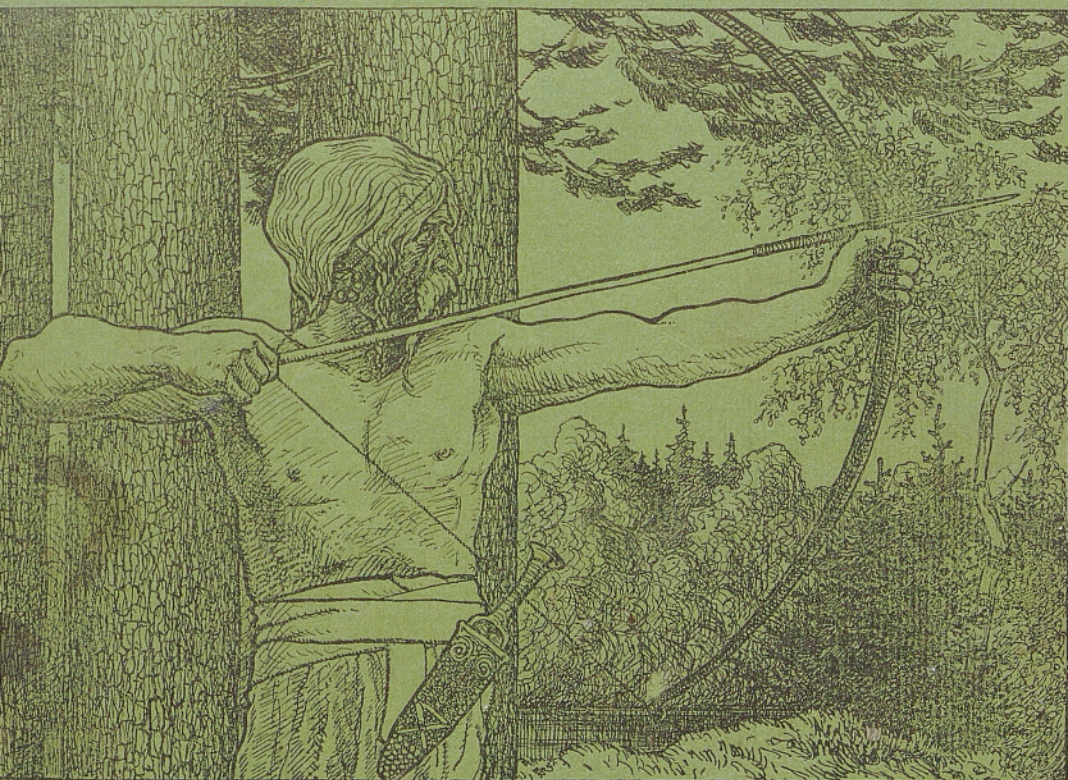
Stev. 5.

List za lov in ribištvo.

Leto I.

Izhaja v Ljubljani po enkrat na mesec.

VSEBINA:

LOV:

Dr. Sch.: Ruševce. — Podgorski: Za kunami. (Dalje.) — Dr. V. Jeločnik: Kako je basati patrone? — Stanko Rudež: Ali naj išče pesfermač daleč, ali blizu lovca? — Iz lovskega nahrbtnika.

LISTEK:

Mirko V. Brezovnik: Lov v Starem veku. (Dalje).

RIBIŠTVO:

Profesor Ivan Franké: Raki in račja kuga, Ribarski šport. — Iz ribiške mreže.

Slovensko lovsko društvo

in njegovo
glasilo

„Lovec“

Društvo je namenjeno slovenskim lovcem vseh pokrajin. Sedež mu je v Ljubljani.

Clanarina znaša na leto **5 kron.** Kdor pa plača enkrat za vselej 50 kron, postane ustanovni član in je nadaljnjih letnih prispevkov oproščen.

Društvo izdaja svoje glasilo „Lovec“, in sicer po enkrat na mesec.

Člani dobivajo „Lovca“ brezplačno; za nečlane v Avstro-Ogrski pa znaša naročnina **6 kron** na leto; oni, ki bivajo v inozemstvu, imajo doplačati še poštnino.

List priobčuje tudi oznanila po teh-le cenah:

	na ovitku:	na prilogi:
cela stran	K 250.—	K 220.—
$\frac{1}{2}$	» » 125.—	» 110.—
$\frac{1}{3}$	» » 84.—	» 74.—
$\frac{1}{4}$	» » 65.—	» 55.—
$\frac{1}{8}$	» » 40.—	» 30.—
$\frac{1}{16}$	» » 18.—	» 16.—

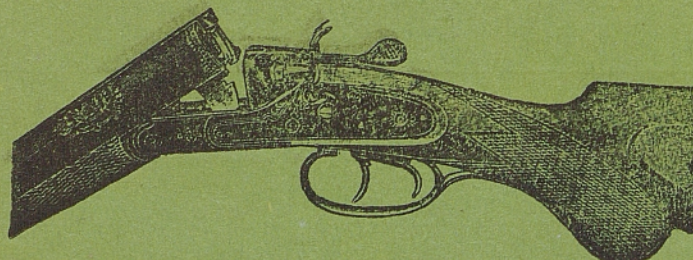
Društveno znamenje dobe člani pri odboru za 2 kroni. Pisma in pošiljatve je nasloviti na:

Slovensko lovsko društvo v Ljubljani.

Prva borovska orožno-
tvorniška družba

PETER WERNIG

dr. z om. z. v Borovljah na Koroškem

Iznajditelj in izdelovatelj „Triumph-Rifled vrtanja“ in „Wernigovega univerzalnega vrtanja“ z najgostejšim, neprekosljivim vrtanjem, kakršnega še ni bilo, velikanskega strelnega učinka in prednosti ob polnem jamstvu in zmernih cenah. P. n. lovcem priporoča svoje izdelke prve vrste in kakor pero lahke tricevke, kratke lovske puške, dvocevke za šibre in krogle, risane dvocevke (Bockgewehr), Mannlicher Schönauerjeve kratke

puške in pa Wernigove štiricevne puške. — Priporočam svoje puške za krogle, kaliber 9,3 mm, preiskušene na različne strele. Kot največjo novost za dvocevke in šibre in krogle priporočam patrone z nikljastim plaščem 9,3 mm — s svinčeno ostjo in 9,3 mm patrone z legiranimi strelji in papirnim vodom. — Cenovnik zastonj in franko. —

Jakob Zalaznik, slaščičarna, pekarija in kavarna
Stari trg št. 21

Podružnice: Glavni trg št. 6, Kolodvorska ulica št. 6.

Čekovni račun pri c. kr. hran. uradu št. 113.187

Telefon št. 194.

III. redni občni zbor „Slovenskega lovskega društva.“

Dne 24. aprila t. l. se je vršil III. redni občni zbor „Slovenskega lovskega društva“ v hotelu Ilirija v Ljubljani. Udeležba je bila povoljna, vendar je ostalo mnogo lovcev doma, in sicer tudi takih, ki imajo drugače vse polno nasvetov in željâ glede društva in njegovega smotra.

Koroške tovariše je zastopal g. profesor dr. Fran Mischitz, goriške pa g. Karel Rozina iz Gorice. Tovarišev Štajercev žalibog ni bilo k zborovanju, kar je škoda. Društvo ima na Štajerskem mnogo članov, in odbor bi rad izvedel njih želje in težnje, za kar je občni zbor pač najlepša prilika.

Zborovanje je bilo mirno, da ne rečem mrtvo in se sploh ni razvnela nikaka debata. Je sicer lepo, da so lovci tako zložni med seboj, vendar pa bi bilo želeli malo več zanimanja za društveno delovanje, zakaj z glasilom, do katerega se je društvo povzpelo, kar je gotovo lep in časten napredek, — še dolgo ni rešena naloga, ki si jo je društvo zadalo za povzdigo lovstva na Slovenskem.

Lovilo se je, in res se še sedaj mnogo lovi po slovenskih deželah, toda kako se lovi! Po večini krajev tako, da se Bog usmili! In kot kaj smatra naša javnost lov? Mar ne kot nepotrebno, kmeta oškodujoče razveseljevanje gospode? V tem oziru ustvariti boljše razmere in lovu priboriti pravo veljavo v našem javnem življenju, to je smoter društvenega delovanja, smoter, ki pa zahteva smotrenega dela. Za to nalogo ne zadostuje, če le posamezniki kaj store in najsi se trudijo še tako, zakaj ledina ta je trda in oračev je treba, sto in sto. Le tedaj, če se vsaj pretežna večina slovenskih lovcev res z vnemo oklene društva, je upati, da se razmere slovenskega lovstva izboljšajo, nasprotniki lova pomire in da se ustvari trdno oporo tistim, ki se bodo morali za nami boriti za lov.

Žal, da letošnji občni zbor ni pokazal, da bi bilo društvo že blizu tega svojega cilja, ker zanimanja je pravzaprav bilo malo. Seveda se tega ne da doseči kar čez noč, in to je edino totažilno pri tem. Upajmo, da bo prihodnja skupščina kazala veselejše lice in vrnimo se k svojemu poročilu.

Ker se je tekom leta društveni predsednik, župan ljubljanski, gosp. Ivan Hribar za svoje častno mesto zahvalil, je mesto njega društveno zborovanje otvoril društveni podpredsednik g. dr. Ivan Lovrenčič, s kratkim pozdravom došlim tovarišem. Poudarjal je, da bi se bilo zborovanja lahko udeležilo večje število društvnikov, toda če se vpošteva lepe pomladanske dneve in pa lovsko strast, ki je marsikaterega lovca namesto na zborovanje zapeljala na divjega petelina, se je treba končno tudi s tem številom zborovalcev zadovoljiti, posebno ko danes ne zborujejo samo

domači, kranjski lovci, ampak sta prišla na zborovanje tudi zastopnika iz sosedne Primorske in Koroške. Pričakovalo se je sicer tudi tovarišev Štajercev, in je obžalovati, da jih ni, upati je pa vendar, da bo mogoče društvu vzdržati centralizacijo, za katero stremi.

G. podpredsednik se je na to spomnil onih članov, ki so se tekom preteklega društvenega leta preselili v večna lovišča, to sta ustanovni član g. Josip Dekleva iz Postojne in redni član g. dr. Ivan Milan Hribar. V znak sožalja so se zborovalci dvignili raz sedežev, kar je gosp. tajnik zabeležil.

V nadaljnjem svojem govoru je društveni podpredsednik izrazil željo, naj bi se zborovanje vršilo povsem strokovno.

„Poudarjam v imenu odbora, ki je dosedaj vodil društvo“, je dejal g. podpredsednik, „da naše društvo ne pozna politike, temveč je odprto vsakemu lovcu in ne preiskuje njegovih političnih nazorov. Kdor je vnet lovec, je nam dobrodošel in naj kaže to ali ono politično barvo. Mi poznamo samo eno barvo, — to je — zeleno, barvo svojih lovišč.“

Razen tega poudarjam tudi, da društvo ne stoji na nestrpnem stališču, da bi za lovce zahtevalo vseh pravic, ne oziraje se na to, v koliko pravice, ki jih zahtevajo lovci zase, križajo pravice drugih socialnih skupin. Mi menimo, da moramo lovci vsekako svoje lovske interese zapostaviti interesom, ki so važnejši, kot je lov. Menim, da govorim vsem lovcem iz srca, ako slovensko javnost opozorim na to, da „Slovensko lovsko društvo“ želi, da bi se ublažila nasprotstva med zastopniki agrarnih (poljedelskih) interesov in med zastopniki lovstva.“

To so bile besede g. podpredsednika in zborovalci so jim živahno pritrjevali. Nadalje je g. podpredsednik izrazil željo, da bi društvo ne bilo le zavetje kranjskih lovcev, temveč, da bi se vsi slovenski lovci zbirali pod njegovim okriljem.

„Ako smo Slovenci že na vseh poljih tako razcepljeni, ustvarimo vsaj mi lovci nekaj skupnega, nekaj enotnega, saj naši interesi so skoraj povsod enaki“, je dejal.

Zatem je ugotovil koliko glasov zastopajo navzoči zborovalci, in podal mesto g. predsednika poročilo predsedstva.

V tem poročilu se je dotaknil zborovanja o načrtu novega lovskega zakona, spomenice, lovske razstave na Dunaju in končno društvenega glasila „Lovca“.

Dejal je, da se je tekom 2 let kar društvo obstoji, pokazalo, da je društvo brez pomena, dokler nima moči, da bi uplivalo na širše sloje. Še-le potem, ko se je ustanovilo društveno glasilo in je začel „Lovec“ zahajati med svoje slovenske tovariše, se je pokazalo, da je edino le z listom centralizacija in organizacija mogoča. Društvo, ki je imelo prej 103 člane, je tekom par mesecev, kar izhaja list, naraslo približno na 1000. Natančnega števila članov ni mogoče še ugotoviti, ker jih je mnogo list obdržalo, pa še plačali niso. Lahko se pa računa na 1000 članov.

Poročilu predsedstva je sledilo poročilo vrlega društvenega tajnika g. Dragotina Klobučarja, ki je bolj v podrobnem poročal to, kar je že v širših potezah omenil prej g. podpredsednik.

Temu poročilu je sledilo poročilo marljivega blagajnika g. Antona Martinca. Društveno premoženje je znašalo koncem leta 1909 159 K 40 h. Ko je pa začel izhajati list, so se dohodki pomnožili in društvo ima naloženega pri poštini hranilnici 1200 K. Če se bo od onih, ki so list obdržali, pa ga še plačali niso, naročnino odnosno članarino izterjalo, je upati, da društvo ne bo trpelo izgube.

Zborovalci odobre vsa ta poročila, in na predlog revizorja g. Mihe Verovška, ki izjavi, da je knjige in račune pregledal in vse našel v vzornem redu, podeli odboru absolutorij.

Pri naslednji točki, pri volitvah odbora, društveni podpredsednik pojasni, da zastopa društvo po društvenih pravilih 14 odbornikov in 10 namestnikov. Izmed odbornikov jih mora stanova'i najmanj 6 v Ljubljani, ostala odborniška mesta pa je razdeliti po interesnih skupinah. Lansko leto se je ta razdelitev tako izvedla, da je dobila Gorenjska 2, Notranjska 2 in Dolenjska tudi 2 mandata. Letos pa je k odboru pritegniti tudi lovce iz Primorske, Koroške in Štajerske. Če bi ta razdelitev ostala, bi odpalo potem na Ljubljano 6 odborniških mest, na Kranjsko tudi 6, na Štajersko, Koroško in Primorsko pa po eno. S tem bi pa bilo število 14 za en mandat prekoračeno.

Temu je sledila mala debata, kako bi se iz te zagate prišlo ven. Gorenjci niso hoteli odstopiti mandata, Notranjci tudi ne, in enako seveda tudi Dolenjci ne. Gosp. Vencajz (Krško) je opozoril, da nikakor ne gre vzeti Dolenjski enega odbornika, vzlasti ne tega, ki je bil doslej v Litiji, ker Dolenjska obseza 5 okrajnih glavarstev (Litija, Krško, Novo mesto, Črnomelj in Kočevje) ter je število lovcev v teh krajih zelo veliko.

Na predlog deželnega odbornika gosp. dr. Ivana Tavčarja se je sklenilo prepustiti rešitev žrebu. Žreb je odločil, da izgubi Dolenjska eno odborniško mesto. Upamo, da Dolenjska tega neprijetnega slučaja ne bode vzela za zlo, ker velja itak samo za 1. leto.

Obžalovati je, da ni nikdo predlagal izpremembe pravil, da bi odbor štel 15, mesto 14 članov. S tem bi bila ta zagonetka najprej rešena, v zadovoljnost vseh. Treba bo to storiti prihodnje leto. Za letos pa bi kazalo, enega odbornika za Dolenjsko pritegniti odboru potom kooptacije (§ 17. dr. pravil) kar bo, kakor čujemo, odbor že pri prvi seji storil.

Nato so se pričele volitve. Predsednikom je bil enoglasno izvoljen gosp. dr. Ivan Lovrenčič, odvetniški kandidat v Ljubljani, podpredsednikom pa gosp. dr. Edvard Bretl, zobozdravnik v Ljubljani, in sicer tudi enoglasno.

V odbor so bili izvoljeni sledeči gospodje:

Iz Ljubljane:

Drag. Klobučar, bančni uradnik,
Dr. Miroslav Lukan, agrarni komisar,
Anton Martinc, bančni uradnik,
Dr. Janko Ponebšek, finančni tajnik.

Za namestnike:

Jan Ružička, geom. nadzornik,
Leo Rogel, bančni uradnik.

Za zunanje odbornike:

Za Dolenjsko: Ivan Rus, lesni trgovec, Žaga pri Ribnici,
namestnik: Peter Vovk, davčni oficijal, Velike Lašiče.

Za Gorenjsko: Valentin Šturm, veleposestnik v Poljčah,
namestniki: Fr. Bajželj, trgovec, Stražišče pri Kranju,
Jernej Kemperle, trgovec, Kamnik,
Ivan Koschier, trgovec, Kamnik.

Za Notranjsko: Arnošt Šerko, veletržec, Cerknica,
namestniki: Ivan Sicherl, veleposestnik, Logatec,
Milan Lah, poštar, Lož,
Edvard Zakrajšek, veletržec, Vrhnika pri
Starem trgu.

Za Goriško: Ivan Pečenko, kavarnar, Gorica,
namestnik: Karel Rozina, zas. uradnik, Gorica.

Za Štajersko: J. Jošt, revizor, Celje,
namestnik: dr. Fr. Rosina, odvetnik, Maribor.

Za Koroško: dr. Fran Mischitz, c. kr. gimn. profesor,
Kranj,
namestnik: Filip Poschinger, tovarnar v Borovljah.

Računska preglednika:

Miha Verovšek, magistratni uradnik,
Franc Avčin, evidenčni geometer, oba iz Ljubljane.

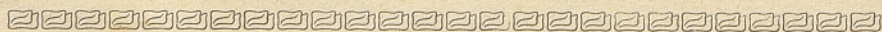
Po volitvah je bil sprejet odborov predlog, da tudi „Slovensko lovsko društvo“ pošlje spomenico raznim vplivnim faktorjem. Sprejet je bil tudi, po nekaterih pomislekih, samostojni predlog g. dr. Bretla, naj bi se odbor pooblastilo, stopiti v pogajanja z vojnim ministerstvom, da bi prepustilo ljubljansko vojaško strelišče ob gotovih dnevih tudi članom društva v uporabo.

Nato se je oglasil k besedi g. profesor dr. Mischitz in opozarjal navzoče, da morajo tudi lovci izvajati glasilo „Svoji k svojim“. Priporočal je podpirati slovensko puškarsko obrt v Borovljah.

Predsednik je po teh besedah zborovanje zaključil in zborovalce povabil na zabaven večer v Narodni dom.

Večer je bil prav prijeten, k čemur je mnogo pripomogel zelo časten in srečen nastop kvarteta: Jež, Stegnar, Stamcar, Pintar in pa eksaktna izvajanja oddelka Slov. Filharmonije. Povedalo se je tudi nekaj krepkih napitnic, kakor je to že navada. Postrežbo gosp. restavraterja Kržišnika je pohvaliti.

—č.

MAJ

Ruševec.

Ruševec (škarjevec, mali petelin, lat. tetrao tetrax), eden najlepših in najiminitnejših ptičev izmed lovske perutnine, — se nahaja pri nas visoko gori v Alpah, tam, kjer nehajo redni gozdovi, kjer raste ruševje (od tod ime) in kjer je svet več ali manj pust.

Ruševec je približno velikosti domače kokoši; petelin je vobče črne, na glavi, na vratu in hrbtu temno modre barve, perutnice so rjave, rep je črn; nad perutnicami in repom je bel; rep je podolgast, v sredi v dve polovici razdeljen; črni, dolgi repetnici sta zakrivljeni. Perje, v kolikor ga je črnega in temno modrega, je lepo blešččeče; nad očmi ima ruševec velike, svetlo rdeče obrvi „rože“; kokoš je nekaj manjša od petelina, rjave barve, rep je manjši in ni zakrivljen.

Ruševec se živi od različnih mrčesov, žužkov, malih polžev, jagod, smrekovih popkov, cvetja in storžev dreves.

Ruševec živi večinoma na tleh; po noči miruje v zavetji ruševja, kamor se po zimi, sploh v snegu, zarije, ali pa prenočuje na kakem drevesu.

Ruševec je zelo plašen in previden; izboren vid, sluh in duh mu služi v obrambo. Spomladi, meseca aprila in maja se jih loti ljubezen. Kake pol ure pred solnčnim izhodom, ko že vsi drugi planinski ptiči žvrgole in pojo, se oglasi tudi junak - ruševec. On

„zapiha“: č-h-h-h — čhju-čšij — po enkrat in večkrat ter pri vsakem takem pihanji poskoči kvišku in se zateče naprej; semtertje tudi „zakruli“. To „kruljenje“ je podobno spomladanskemu „grgranju“ divjih golobov in se sliši primerno tako-le: grrr-gru-gru-gru-gruuu-gru-gru-gru-gruuu — ter traja po več sekund, tudi po več minut skupaj. — Zatem sledi zopet „pihanje“ in zopet „kruljenje“. Tako petelin „poje“ in s takim petjem se petelin, če pride po tleh, približa na „plan“, to je na prostor, kjer misli nekaj časa stalno pihati, kruliti, skakati in plesati, — da privabi kokoši k sebi. — Če je pa plan oddaljen od prenočišča, pa prileti petelin po parkratnem pihanji in buti na plan, kakor da bi vrečo vrgel na tla.

Plan mu je najraje kak večji ali manjši kup snega, na kakem strmem holmcu, od koder se daleč vidi in sliši; če pa snega ni, pa se petelin spravi na kako vzvišeno gričo, ali na kak štor.

Na planu piha in skače, kruli in pleše, se suče in zaletava, kakor bi bil besen.

Kadar petelin „zapiha“ in poskoči, se kaže bojevitega, se šopiri, perje na vratu se mu ježi, glavo in razprežene perutnice pa drži kvišku; kadar pa „kruli“ in pleše, se mu perje po celem životu ježi, steza vrat in glavo moli k tlom, perutnice in razprežene repetnice pa poveša.

Petelin je „potepuh“, če ima sam preveč sveta okoli sebe in preveč kokoši brez tekmeča; v tem slučaju ne vztraja nad par minut na enem mestu, marveč se pote pa in težko je priti do njega.

Če je pa več petelinov v bližini in ima vsak svoje kokoši, potem se drži vsak svojega plana; — seveda obvelja deveta božja zapoved tudi med ruševci. Petelini so namreč zelo ljubosumni in silno bojeviti; če pridejo drug drugemu preblizu, nastane hud boj; sicer se ne koljejo, pač pa se hudo stepejo, da kar perje okrog prši. Včasih se tako močno s kljunom in kremplji primeta, da se oba bojevnika kot črna kepa po beli sneženi strmini valita navzdol, dokler jima srečen strel jezice za večno ne potolaži.

S tacim petjem, skakanjem in sukanjem privabi petelin svoje kokoši k sebi ali pa ga kokoši s svojim glasnim: kò-kò-kò-kò izvabijo v kako zavetje, kjer se paré.

Na svojem planu poje petelin semtertje do pol ure in še dalje; zatem se začne s kokošimi na trati pasti in jih „klopčati“. Kadar je obojega sit, to je navadno okoli sedme ure zjutraj, sede kaj rad vrh suhega mecesna ali smreke in tam poje naprej; zopet se spusti na tla h kokošim in se zopet dvigne na vrh drevesa in poje.

Podnevi bivajo ruševci največ v bližnjem gozdu, proti večeru se spravijo v svoja prenočišča; semtertja zapoje petelin še svojo večerno pesem, predno zaspí. Začetkom ali koncem majnika, kakor je pač vreme, se poklopčane kokoši petelinu skrivajo in se spravljajo v svoja gnezda, ki jih napravijo na tleh v kaki goščavi.

Kokoš iznese 7 do 10 jajec in izvali okroglo toliko mladičev.

Ruševci se kaj radi in brez posebnega vzroka preselijo v druge kraje, vzlasti pri nas na Kranjskem se to v najnovejšem času občuti; na planinah, kjer je bilo pred leti 20 in več ruševcev, danes ne najdeš niti enega več.

Kriva peresa peroti so fantom zelo priljubljen kinč za klobuke, vzlasti desna polovica krivih peres, takozvani „šnajd“; s tem kinčem za klobukom, vzlasti, če so peresa na „šnajd“ nataknjena, se postavljajo ob nedeljah pred cerkvijo, popoldan pa, kadar jim vsled preobile pijače vroča kri vskipi, se stepejo.

Iz krivih peres repa se dela tudi pahljače za dame, — če namreč premaga ljubezen lastni ponos.

Lov na ruševce je zelo priljubljen in imeniten, ne samo radi redkega plena, tudi zbok cele scenerije. Po več ur trajajoči hoji iz doline na planino moraš biti najkasneje že ob tretji uri zjutraj na planu. Ruševc se strelja na planu, in sicer iz zaslona (Schirm), ki je umetno napravljen, ali pa si poišče lovec naravno zaščito, kjer skrit pričakuje petelina. Lovi se ga tudi z vabljenjem ali pa z zalezovanjem.

Zalezovanje je najbolj mučno in večinoma brezuspešno, vzlasti v snegu.

Če se že vnaprej vé, kje ima petelin svoj plan, ga tam pričakuješ, če pa vendar ne pride, ali če je potepuh, ga pa s „pihanjem“ razdražiš in s posnemanjem glasu kokoši privabiš; kajti petelin je ljubosumen in bojevit. Nekateri petelini pa sploh niso srčni in takega petelina ne bodeš ne razdražil, ne privabil, morda zalezel.

Kadar petelin priteče ali prileti na svoj plan, bodi miren in se ne gani, dokler piha in skače; on izvrstno vidi in sliši; cigarete nikar ne kadi, petelin dobro duha; šele, kadar začne kruliti, se smэш premkniti! Oglej si ga dobro, in če imaš zadostni svit, dobro pomeri in ustrelil ga boš! Lovski blagor!

Dr. Sch.

Za kunami.

Lovsko-naravoslovna razprava. Spisal Podgorski.

(Dalje)

Jo že imam“, veselo vsklikne. „Ali jo vidiš?“ „Vidim!“ „Če vidiš, tako streljaj!“ „Kune ne vidim, le gnezdo vidim“, pojasni tovariš in pokaže pristopivšemu kunarju visoko tam pod vrhom ob deblu nekaj črnega.

„Gnezdo je, in kuna je notri, stavim glavo. Pazi! Jaz bom izpustil psa, morda skoči takoj“, meni kunar in sname psu ovratnik z besedami: „Drži mačko!“

Nato se pa urno postavi z napeto puško na nasprotno stran drevesa.

Pes začne z jeznim glasom lajati v vrh in se vzpenjati. Hov, hov, hovhovhov — se razlega v tiho dalj. V vrhu vse tiho in mirno, nič se ne gane.

„Ta je pa trdega spanja“ meni kunar. „Vrag jo vzemi, mene že vrat boli. Poizkusi s sekirico, morda bo pa le skočila.“

Kunar vzame sekirico in z njenim ušesom potrka po deblu: tok, tok, tok. Tovariš buli oči, — vratne žile so zabrekle, toda kune ni na izpregled.

„Ne bo drugače, gnezdo je treba razstreliti“ pravi kunar in stopi kakih 10 korakov od debla stran, da bi strel gnezdo prijel se strani in ga tem zanesljivejše raztrgal.

Pok! — zagrmi v gozdni mir, gnezdo se strese, dračje leti na vse strani, iz gnezda pa švigne črna žival mačje velikosti in šine bliskovito po deblu v vrh. V tem trenutku pa že počí strel in kuna se v drznem skoku iz vrha vrže na bližnje drevo, teče kot misel naglo po vejah dalje, skače z drevesa na drevo in izgine kunarjema z oči.

„Šla je k vragu!“ sikne tovariš, in oba jo ubereta za njo.

Toda kdo jo bo dohajal! Gledati kvišku in obenem teči, bi še po travniku ne bilo lahko, kaj še-le v gozdu, ko se ti noga na vsak korak ob kaj zadene, ali kam zaplete. Seveda lovec se za vse to ne zmeni in tudi naša kunarja dereta čez drn in strn v oni smeri, kamor sta videla kuno izginiti.

Kunar, ki je streljal v gnezdo, je kuno prav za prav le za trenotek videl, njegov tovariš pa tudi dosti več ne, vsaj toliko ne, da bi jo bil prav dobil na muho. Le po zibajočih se vejah moreta sklepati kod je bežala.

Hov, hov, hov, hovhov, hov . . . se naenkrat zasliši v daljavi.

„Jo že ima, tecival!“ Kakor bi jima bil vrag za petami jo ustrižeta kunarja za glasom.

„Drži mačko, drži!“ vzpodbujata kunar že od daleč psa, ki se besno zaganja v vrh smreke, rastoče ob poti.

Tesno, k močni, debeli veji pritiskljena, čepi kuna in sovražno zre s svojimi zelenkastimi, svetlikajočimi se očmi doli na svojega — izdajalca.

V tem dospeta kunarja do psa. Kuna se ne gane.

„Ali jo vidiš? vpraša tovariš.

„Pok!“ zagrmi v gozdno tišino namesto odgovora, in z drevesa pada od veje do veje temnorjava mačka, z zlatim ovratnikom, — kuna-zlatica.

Spodaj pod smreko jo pa čaka njen pogubitelj, in predno pade na zemljo, jo prestriže v zraku in jo veselo z repom migajoč prinese svojemu gospodarju.

„Zlatá je vreden“, pravi kunar, ponosno tapljajoč psa po glavi.

„Zlata ne, ampak mesa je vreden“, odvrne tovariš, izvleče iz podlanke tolsto klobaso, jo pretrga in jo da polovico psu, češ: „Na, zaslužil si jo, bolj kot — jaz“.

Ko se lovca malo oddahneta in nahrbtnik olajšata, zato pa želodec obtežita, potegne kunar lovski nož iz žepa, in v nekaj minutah je kuna — na meh odrta. Dragoceni kožuh roma v kunarjev nahrbtnik, meso pa v sneg, dobrodošla gostija lisicam, ali pa celo sestram kunicam.

V.

Tako trdovratna kot je bila kuna prejšnjega poglavja, ni sicer vsaka, zato pa tudi ni vsake tako lahko obkrožiti kot je bilo to. Nekatera se vrti na enem mestu, skače sempatja in meša sled. Tu je treba bistrega očesa.

Če je kuna v gnezdu, ki nima strehe, potem skoči ponavadi takoj, da se le nekolikokrat potolče po deblu. Če ima gnezdo pa streho in je še zameteno, potem se kuna v svojem skrivališču čuti bolj varno in že bolj nerada skoči. Seveda je veliko odvisno tudi od tega, je-li kuna mlada in neizkušena, ali je že imela kedaj priliko slišati kunarjev pozdrav, ki ga zapoje sekirica ali celo puška. Stara, izkušena kuna pozna nevarnost in tišči se v gnezdu do zadnjega. Večkrat se pripeti, da se jo ustrelji v gnezdu.

Ako se v gnezdo strelja naravnost od spodaj gor s šibrami in je gnezdo visoko, gnezda razstreliti ni lahko. Zgodi se, da se s takim strelom kuno, ki v gnezdu zvita, leži, smrtno zadene, toda kuna ne pade iz gnezda, marveč obleži notri.

Če ostane po strelu gnezdo celo in se iz gnezda ničesar ne prikaže, bi marsikdo mislil, da je gnezdo prazno. Kunar seveda ne, zakaj on ve, da je tako gnezdo trdno spleteno in da gnezda ni tako lahko sklatiti raz drevje. Ve pa tudi, da šibre dostikrat prodero skozi gnezdo kuni naravnost v srce ali glavo, tako, da je takoj mrtva. Kunar tedaj po strelu mirno čaka pod drevesom in pazno opazuje deblo in tla pod vejami. In res ne čaka zaman, nekaj minut po strelu se naenkrat na snegu pod vejami pokaže — rdeča kaplja. Od kod je prišla? Seveda iz gnezda, kjer kuna mrtva leži. Kunar je sicer svojega uspeha vesel, toda skrbi ga le, kako kuno dobiti iz gnezda. Včasih zadostuje še en strel v gnezdo, posebno, ako se ga odda z boka, včasih pa kunarju ne preostane družega: ali drevo posekati, ali pa splezati do gnezda.

Ako je kuna le malo zadeta, skoči iz gnezda kot blisk in nagel mora biti strelec, da jo še pravočasno ujame na muho. Izkušeni kunar bo vse preje poizkusil, da spravi kuno zlepa iz gnezda in, če le drugače ne gre, potem še-le se bo odločil za strel. Pri tem se ravna po starem pravilu, da je streljati v gnezdo z boka, ako se hoče gnezdo razstreliti in kuno iz gnezda izpoditi, da je pa streljati v gnezdo naravnost od spodaj gori, če se hoče kuno v gnezdu — ustreliti. Ako lovita dva kunarja skupaj in sta nagla strelca, potem je bolje streljati z boka; če je pa kunar sam in nima dobrega psa seboj, potem naj strelja le od spodaj gori, zakaj še vedno je bolji: Drži ga! kot: Lovi ga!

Seveda, kakor rečeno, je malo težavno potem dobiti kuno iz gnezda. To je gotovo, da se dá na vse zadnje vsako gnezdo razstreliti, toda prvič pametni lovec ne bo uprizarjal v lovišču kanonad, drugič pa mora kunar računati s tem: kolikor več lukenj v kožuhu, toliko manj kronic v žepu.

(Konec prih.)

OROŽARSTVO.

Kako je basati patrone?

Dr. V. Jeločnik.*)

Najspretnější lovec ne opravi na lovu ničesar, naj ima še tako izborno orožje in izvežbanega štirinogega pomagača, ako mu ne dostaja dobre municije. S slabimi, zanikerno basanimi, prestarelimi ali napačno urejenimi patronami ne zadeneš ničesar, ali pa prav slabo, če imaš tudi kdove kako imenitno puško v roki in si

*) Pisatelj je kemik največje erarične tovarne za smodnik v Wöllersdorfu na Nižjem Avstrijskem in imajo njegova izvajanja odlično strokovno vrednost.

Uredništvo.

pomeril natančno, kakor geometer. Tebi ostane jeza in naveličaš se lova, ubogi divjačini pa napravljaš brezpotrebne bolečine in ranjene živali ne najdeš; brez koristi se izgubi in pogine, vranam in lisicam v veselje. Kolikor mi dopušča prostor, hočem v naslednjih vrsticah podati nekoliko navedeb, kako je basati patrone za to ali ono svrho in naštetih najvažnejše slučaje, v katerih v tem oziru največkrat greše tako lovci, kakor tudi izdelovalci lovskih potrebščin in puškarji.

Da spravim celo stvar v nekaj zistem, hočem deliti tvarino takoj v dve, po kakovosti uporabe popolnoma različni progi. Najprej se hočem baviti s patronami za gladke cevi (puške za šibre), potem pa s patronami za risane cevi (puške za krogle).

Ponajveč rabi slovenski lovec puško za šibre, dasiravno bi bil s stališča pravega lova v nekaterih slučajih dolžan vzeti v roko risanico, na primer pri lovu na srnjaka (izvemši brakado). Povsod, kjer se lov pametno in resno izvršuje, kjer smoter streljanja ni le pridobitev mesa, je že od nekdanj lovskia navada, da se vsa dlakasta divjačina, ki spada k višjemu lovu (jelen, divja koza, srnjak, divji prešič itd.) strelja izključno le s kroglo. Dasiravno se srnjak pravzaprav ne prišteva vedno k visokemu lovu, ga pravi lovec na čakanju (Anstand) ali pri zalezovanju (Birsch) strelja le s kroglo. Že veselje, ki ga imam, če poderem vrlega srnjaka na sto in več korakov s kroglo, je vse drugačno, kakor če mu nasujem na 40 korakov pol pesti drobnega svinca med rebra. Pri tem je treba še upoštevati, da se divjačina, ki je zadeta s kroglo le izjemoma izgubi vsled pomanjkanja krvavega sledu, ako ga le ume lovec najti in se pri iskanju obstreljene živali ve prav ravnati, medtem, ko se od divjačine, ki je obstreljena (navadno še prav slabo) s šibrami, izgubi grozovito število. — Največkrat dotični molči in stvar se ne izve, ali pa vsled pomanjkanja znakov po strelu in pomanjkanja krvave sledi, strelec sam ne ve, da je žival ranil.

Večini takih slučajev pa se izognemo, ako rabimo pravilno napravljene in basane patrone, na katere se lahko v vseh slučajih popolnoma zanašamo in če vzamemo za lov dobro in preizkušeno orožje. O tem, kako je ravnati z orožjem na lovu in po lovu, izpregovorim v posebnem članku kaj več.

V prvi vrsti nas sedaj zanima patrona za šibre. Kako je basati te vrste patrone, oziroma kaj se mora in sme zahtevati glede kakovosti in basanja pri patronah, katere kupujemo izgotovljene?

Glede tvarin, katere rabimo za izgotavljanje lovskih patron, nam je upoštevati v prvi vrsti prazni tulec (Hülse) sam. Teh je stotero vrst, boljše in slabše kakovosti in nizke ali visoke cene. Kake patrone da si izberemo za lov, je tedaj v prvi vrsti odvisno od tega, kaj da

poreče k temu denarnica. Za par vinarjev ne moreš zahtevati tulcev, ki naj ustrezajo glede tvarine papirja, neprodirljivosti za smodnikove pline in večkratne uporabe najstrožjim zahtevam. Lovec, ki strelja malo in ne misli basati izstreljenih patron zopet, izhaja večinoma s patronami srednje kakovosti. Popolnoma napačno pa je, rabiti patrone najcenejše vrste, ki imajo jako slab strelski učinek in pokvarijo puško; že pri prvem strelu se namreč tulec raztrga in smodnikovi plini uhajajo iz raztrganega tulca na vse strani, posebno nazaj, kar škoduje puški. Plini zalezejo namreč v luknjice, v katerih tiči konica za užiganje kapice in pa med ostale dele zaklepa.

Tudi je treba delati razliko med patronami, ki so namenjene za navadni (črni) in takimi, ki so namenjene za brezdimni smodnik. O tem poznej!

Prvi pogoj pri izberi patron je ta, da se patrona v istini prilaga dotičnemu orožju, oziroma da se natančno prilaga tulišču, t. j. prostoru v cevi, ki je določen za tulec (Laderaum). Patrone, ki gredo nerade v puško, tako da moremo puško le s težavo zapreti, so za puško strup. Nekaj časa se zapira puška težavno, v kratkem pa se prilagodi tudi nepristoječi patroni, toda le vsled tega, ker so se železni oprijemki, ki drže cevi, izdolbine zaklepa že v toliko izdrgnili, da se več ali manj premikajo in cevi take puške potem migajo semintja, kakor repek veselega kužka. Posebno je paziti pri patronah, da imajo tulci pravilen rob ob strani kovinske kapice na dnu.

Za nove puške izdeljuje vsak puškar izvzemo koncem cevi in v izvzaku za patrone (Patronenzieher) tako plitvo, da je urejena le za patrone z ozkim ali tenkim robom (Schwachrand). V teku časa se te izvzeme obrabijo, patrona se pritiska globočje v cev in netilna konica jo ne dosega več popolnoma, ali ne dovolj močno, vsled česar se pojavljajo prekasni streli (Nachbrenner), ali pa se kapica sploh ne užge (Versager). V tem slučaju je treba vzeti patrone z močnim robom (Starkrand), oziroma, če patrone ne padajo še pregloboko v cevi, pa take z normalnim robom (Normalrand). Popolnoma napačno in za orožje jako škodljivo pa je, puško, ki je urejena za patrone z ozkim robom, posiljevati s patronami, ki imajo normalni ali celo debeli (močni) rob. Posledice takega brezumnega ravnanja sem omenil že poprej.

Glede kovinskega oboja (zunanjega) je gledati na to, da je kolikor mogoče visok, ker drži tulec tesneje in močnejše skupaj in zabranjuje plinom, da ne uhajajo nazaj. Tudi se patrone z prenizkim obojem kaj rade pri izvlačevanju odtrgajo, posebno pri mokrem vremenu in sitnosti, ki jih provzroča taka nezgoda, pozna gotovo vsak tovariš lovec iz lastne izkušnje.

Papir sam naj bo trden, gladek in prožen. Tulec, ki se začne ob robu cepiti na posamezne lističe že, če ga praznega krepko stisneš med prsti, ni veliko prida in se pri streljanju rad izkrhne in že pri basanju dela sitnosti, ker se ne da dobro in enakomerno zarobiti. Vzrok je slab papir, slabo lepivo ali pa shranjevanje patron na preveč suhem kraju, ki vzame papirju normalno zračno vlago in prožnost.

Netilna kapica (kapselj) v patronah je različne vrste. Najcenejše vrste patrone imajo prav majhne kapice in znotraj majhno kovinsko pšico, na katero pritisne konica netilo (Zündsatz). Te vrste kapice so malo prida, ker se prav lahko zgodi, da jo konica zadene slabo ali sploh ne, če ni urejena popolnoma centralno z osjo puškine cevi. Tudi se pšica kaj rada pri zopetnem basanju patron pozabi; v tem slučaju udarec konice nima sploh nikakega učinka, ker se netilo nikamor ne pritisne in ne užge.

Boljše so patrone s takozvanimi patentovanimi kopicami, ki so prvič veliko večje, da jih vsaka, četudi ne popolnoma sredotočna konica zadene, drugič pa so brez pšice, ker tvori oporo za užig netila kovinska, luknjičasta ploščica v kapici sami, ki je ni mogoče pozabiti pri prenovljenju patron. Patrone z omenjenimi kopicami (brez premakljive pšice) so tudi zategadelj bolj priporočljive, ker je pri njih izključeno, da bi se patrona užgala in razstrelila že vsled pritiska pri basanju ali pri padcu na tla itd., kar se je že mnogokrat pripetilo pri patronah s premakljivo pšico, ki zadene v zgoraj omenjenih slučajih netilo, ga prodere in vsled opore na dnu kapice same užge ter privede celo patrono do razstrelbe.

(Dalje prih.)

P S I

Ali naj išče pes-fermač daleč, ali blizu lovca?

V vežbanju psov-fermačev so Nemci gotovo prvi, in imajo tudi veliko strokovno slovstvo o tem. Marsikdo bo tedaj vprašal: Čemu pa izgubljaš po nepotrebni besede? Vzemi v roke Oswaldovo ali Oberländerjevo knjigo o vežbanju fermačev! Tam najdeš vse potrebno!

In vendar bomo morali še marsikatero vprašanje o fermaču temeljito predelati, iz tega enostavnega vzroka, ker zahteva vsak kraj svojega psa. Otročje bi bilo misliti, da bo na primer fermač, ki je bil izvežban kje v Prusiji, takoj ko pride recimo v Dalmacijo, ali na Notranjsko, tudi tu poraben. Ne! Tukaj bo izpočetka zelo slabo

vozil, ker se bo od njega zahtevalo vse kaj drugega, kakor se je prvotno učil. Nemci so spisali svoje knjige pač le na podlagi izkušenj, ki so si jih pridobili na svojem ozemlju; jasno je torej, da ne more veljati vse, kar velja za nemške dežele, tudi za slovenske, ker se te v svoji splošni konfiguraciji preveč razlikujejo od onih.

Vnaprej že pripomnim, da ni moj namen dajati poukov, ampak samo spraviti naslovno vprašanje v razgovor. Izbral pa sem ravno to vprašanje, ker se mi zdi najbolj važno in ker ni med slovenskimi lovci v nobeni drugi stvari tako velikega nesoglasja, kakor ravno v tej. Eni prisegajo slepo na Oberländerja ter mislijo, da fermač, ki ne išče vsaj 300 korakov pred lovcem, sploh ni izvežban; drugi pravijo, da je najboljši fermač tisti, ki se vedno plazi prav blizu človeka, tretji zopet nimajo sploh nobenega principa, in jim je popolnoma vseeno ali išče pes daleč ali blizu, — samo da je plen velik. Le-ti tudi niso po navadi z nobenim psom zadovoljni, ker zvrčajo krivdo pri vsakem neuspehu na psa. Ako jerebice predaleč ustanejo, ako jih pes hitro ne najde, ali pa če sami nič ne zadenejo, — vedno je pes kriv; z eno besedo: oni zahtevajo, da mora pes delati tako, da pridejo vedno do uspešnega strela, ne pomislijo pa, da mora lovec voditi psa, ne pa nasprotno.

Gotovo je najbolje, ako išče fermač daleč, ali pa blizu, kakor mu lovec ravno zapovē; gre tu le za način, kako naj psa vežbam, da bo znal oboje.

Najboljši nemški učitelj Oberländer, v čigar taboru je sedaj pretežna večina nemških lovcev, zahteva od fermača, da išče kolikor mogoče daleč pred lovcem. To je gotovo edino pravilno za pse, ki se rabijo v nemških deželah, kjer so njive skoraj povsod tako lepo razdeljene, da te spominjajo na šahovo desko ter po večini obdelane s sadežem, v katerem se ne more napraviti pri lovljenju škode. Tu si lahko izbereš smer, v kateri boš lovil, in ker boš lovil vedno proti vetru, je dobro če išče pes daleč in na široko; saj se ni bati, da bi prezgodaj izpodil žival.

Kako drugače je pa pri nas! Mislim, da ne leže nikjer v Avstriji posamezne parcele tako križem, in da niso nikjer s tako različnim sadežem obdelane kot pri nas. Skoraj povsodi so parcele zelo dolge in ozke; na njih se vrste: krompir, proso, fižol, ajda in zopet krompir. Vse skupaj je morebiti 100 korakov široko, tako da bi fermač z lahkoto vse obiskal, ako grem po srednji njivi in psu pustim po Oberländerjevem receptu na široko in daleč iskati. Pes bi seveda stekel večkrat tudi čez ajdo in proso, a celo veselje ne bi dolgo trajalo, ker bi kmetje kmalu oba napodili. Sploh se pa tak lov, pri katerem se dela po nepotrebnem škoda sam obsoja! Kako torej naj

prehodim take njive? Najbolje bi bilo počakati, da se spravijo pridelki na dom, a takrat jerebice ne drže več; torej: po krompirju gori, po fižolu doli, in zopet po krompirju gori itd. Torej šivati, — kakor poljski lovci imenujemo tako lovljenje bi bilo najbolje! Pri takem šivanju pa moram držati psa prav kratko, ker bo sicer vedno skakal tudi v prepovedano ajdo in proso, ne glede na to, da bom imel vsaj enkrat neugoden veter. Pri neugodnem vetru se pa kaj rado pripeti, da dregne pes v jerebice, predno jih zavoha in me s tem, če išče daleč pred menoj, pripravi ob strel. Seveda ni povsod tako, toda potreboval bom v obče večkrat psa, ki išče kratko, kakor takega, ki išče daleč.

Logično je tedaj, da učim psa tako, da smatra kratko iskanje za pravilo. Tu se mi naj nikar ne ugovarja, da znajo tudi po nemškem načinu izvežbani psi iskati blizu in daleč, ker se jih uči iskati kratko le v gošči! Vse kaj drugega je namreč, ako zahtevam od psa, da išče na polju, tedaj na enem in istem kraju, zdaj blizu, zdaj daleč! Če zahtevam od psa, ki je po Oberländerju izučen, naj išče na polju kratko, ga moram vedno klicati nazaj. S tem ga pa napravim plašnega in nezaupljivega, ker res ne ve, zakaj ga nazaj kličem, ko si je v svesti, da išče pravilno. Sploh pa tako lovljenje, pri katerem ne vzamem celi dan piščalke iz ust, ni prijetno.

Vse kaj drugega pa je, ako izvežbam psa tako, da smatra kratko iskanje za pravilo. Ako ravno hočem, da išče daleč, ga k temu prav lahko pripravim, da ga le malce izpustim, saj ima vsak živahen pes nagnjenje iskati daleč. Če ga hočem zopet kratko držati, zadošča par strogih žvižgov in pes se vrne v normalno daljo, in išče kratko. V tej točki se moramo tedaj po mojem mnenju oprostiti tujega vpliva; upam, da bo vsak cenjeni solovec, ki se za to vprašanje zanima, sporočil svoje izkušnje, da bomo vendar enkrat prišli do enotnega naziranja.

Stanko Rudež.

Iz lovskega nahrbtnika

»Bela vrana.« Dne 5. maja t. l. je ustrelil lovec F. S. v lovišču Stranje pri Kamniku belo vrano; peroti in rep sta umazano-bela, dočim je kljun in vrat črn. Ako se pri tej vrani glava in kljun skrijeta, pravi vsakdo, da je to ali skobec, ali pa kak golob. Vrano so opazovali lovci že 2 leti. Kaj čudno je bilo videti belo vrano med njenimi črnimi tovarišicami. Vrana je naprodaj.

Kamnik, maja 1910

F. St.

Petelini.

Lepega divjega petelina je ustrelil 29. aprila t. l. Franjo Vilar, trgovec in posestnik iz Pudoba, v svojem v zakup vzetem lovišču v Jelenovih vrheh. Petelin je tehtal 4-30 kg.

G. J. Kemperle iz Kamnika je ustrelil dne 29. aprila t. l. zjutraj 4–5 let starega divjega petelina, ki je razmeroma dobro pel. Ko ga ustreljenega pobere, vidi da je zelo suh in da ima na nogah za oreh debele izrastke. Petelin je bil že popolnoma izpet ter je tehtal samo 3 kg. Za to starost zelo malo! — Ta petelin je bil najbrže kje prepojen, kajti pred 12 dnevi je bil ustreljen ravno na tem mestu tudi star petelin, ki pa je tehtal 4:30 kg. Vprašanje je, ali je bil petelin pred leti obstreljen na obe nogi, ali pa je imel kako bolezen, ki mu je te izrastke pustila? Morda pa petelin tudi obeze?

J. K.

Dne 17. t. m. je ustrelil v kočevski okolici na Koblerski gori (Koflernberg) prvega divjega petelina gosp. France Kralj, užitninski upravnik v Kočevju. Zasedovali so sicer že tudi drugi lovci na različnih krajih petelina, pa ni imel dosedaj še nihče sreče. — Divjih petelinov je tu dobiti na več krajih, posebno na lovu kneza Auersperga. — Lovišče Koblerska gora spada pod revir Stara cerkev.

Kočevje, aprila 1910

Jaka Skubic.

Tudi v čušperskem lovu in Ponikvah sta bila letos ustreljena 2 divja petelina (gosp. Zalaznik iz Ljubljane in gosp. Rozman iz Vel. Lašič), medtem, ko v gozdovih turjaške graščine niso dobili nobenega.

V ribniški dolini so se petelini tudi že zelo zaredili. Letos jih je pelo precej, tako v Veliki kakor tudi v Mali gori. Graščakinja gospa Olga Rudeževa je ustrelila 3, gospod Ant. Rudež in gospod P. Kosler po enega, in sicer v loviščih ribniške graščine. Dalje so bili 3 petelini ustreljeni v loviščih občine Lovški potok (g. Rus in g. Gregorič), enega je ustrelil g. dr. Iv. Lovrenčič v Kaličih (občina Gora pri Sodražici); ti kraj leže v Veliki Gori. V Mali Gori ni bil letos ustreljen noben petelin in tudi v lovišču občine Dolenje vasi ne, četudi jih je več pelo. Da, da, treba je zgodaj vstati!

Rekord v lovu na peteline je dosegel letos, če smo prav poučeni, gospod dr. Ivan Premrel, zdravnik v Litiji, ki jih ima enajst na vesti; za njim pa pride ljubljanski župan gosp. Ivan Hribar z devetimi. Lovski blagor!

Petelini v Alpah. Gosp. Josip Šeško, užitninski uradnik v Millstattu, Gor. Koroško, je ustrelil dne 23. aprila 5 kg težkega, lepega, divjega petelina. To je prvi letos na nemških Alpah, nad jezerom pri Millstattu.

Poterpežljiv petelin. Ne da mi vest miru, da bi Vam, gosp. urednik, ne opisal dogodka, kako sem lovil nekoč petelina. Povabil sem bil g. R. na petelina, ki sem ga sam zaslišal, tako da je bil petelin takorekoč že v rokah. Ko pa pridem z gostom na mesto, kjer je petelin ponavadi pel, je bilo vse tiho, tako da si je moj gost lahko mislil, da sem ga nalagal. Meni je bila ta tihota seveda zelo neprijetna. Zato sem sklenil svojega gosta še enkrat trpinčiti v lovišče. In res se odločiva nekega večera še enkrat poizkusiti lovski blagor. Toda delala sva račun brez krčmarja. Prejšnji večer je padlo do 25 cm snega in je bila pot zelo težavna, tako da sva prišla šele okrog pol 4. ure na mesto. Takoj sem ga začutil kako koncertuje. Gospodu R., ki ni še nikoli slišal takega koncerta, sem povedal, da tako poje petelin, kar je napravilo nanj globok vtisk. Nato greva nekoliko za hribom in ko prideva kakih 150 korakov v bližino petelina, ga začneva naskakovati. Srečno se mu približava na 30 korakov. Petelin sedi na tenki, bukovi veji, ki jo je bil sneg pripognil in izteza svoj vrat ter se vozi semintja. Jaz pokazem gostu mesto za neko skalo, češ, da naj od tam ustrelji, kadar bo petelin „brusil“. Gosp. R. je moji želji drage volje ustregel in ustrelil, toda petelina ni strel prav nič zmotil, pel je dalje, kakor prej. Puška počí še enkrat! Petelin se pa prav veselo obrne proti nama in poje naprej. Gosp. R. je že začelo prihajati

vroče. Ko hoče zopet nabasati, opazi da nima patron. Jaz sem sicer imel patrone, akoravno nisem bil vzel puške seboj, samo da so moje patrone romale že po različnih lovih in vremenih, tako da so bile že precej končane. „Tukaj so patrone“, pravim in ko mi gosp. R. nastavi cev, vtaknem hitro 2 patroni v cev. Patrone gredo res do polovice notri, toda naprej ne, pa tudi ven ne, tako da moram vzeti nož in potegniti patroni ven. Da bi lažje šle v cev, olupim plast papirja, pri tem početju pa prerežem patrono in šibre se stresu v sneg. Z drugo patrono je bilo nekaj boljše. Gosp. R. pomeri v tretjič, puška počí, in petelin se prekucne v sneg. Mojemu gospodu gostu se pa poci di kri iz nosa. Ker ni bil puške prav prijel, ga je počila po nosu. Namesto, da bi bil obžaloval ta udarec, sem se moral držati za trebuh od smeha. „Nič ne de za udarec na nos, da je le petelin padel“, sem tolažil g. R. Moj gost je bil kmalu potolažen, ko je imel v roki svojega prvega petelina.

M. Černe, Bled.

L I S T E K

Lov v starem veku.*

Mirko V. Brezovnik.

(Konec.)

Vrnimo se zopet k antičnemu lovu! Začel se je zanj drugi razvojni štadij, ko so se morale umekniti zveri človeški kulturi. Lov ni sedaj več silobran, ki je primoral moža, da je branil s sulico v roki domače ognjišče, temveč v ospredje je stopila potreba za mesom in kožo. Loviti je začel plaho in bežno zverjad za svojo korist. Seveda ne trdim s tem, da bi bile različne vrste lova, oni iz silobrana, potem oni iz koristi in oni tretji, ki ga omenjam pozneje, istodobne; mogoče so bile tudi v drugem vzporedju. V glavnem pa je to razvrščanje pravo, ker je silobran vedno na prvem mestu, potem šele pride korist. Zadovoljiti se moramo z lovskimi spisi iz poznejše dobe, ker v dobi lovskih narodov ni bilo sličnih pisateljev.

Najmogočnejša in najkoristnejša divjačina je tur. On in njegov sorodnik vizent ali bizon sta danes takorekoč izmrla. Da pa sta živela tudi pri nas, v Germaniji in v sosednih deželah, o tem pričajo imena kakor: ime in grb kantona Uri, krajinska imena Wilsent (pri Regensburgu) Vesontium (Besançon v Franciji) i. m. dr.

Lov na take gozdne velikane je bil seveda zelo naporen in je zahteval močno, jekleno telo. Tak lov je krepil mladeniče in jih vsposabljal za boj, obenem pa jih je napravil pogumne in neustrašne. Tudi še mnogo pozneje, v dobi rimskih cesarjev so lovili bizone, seveda ne več radi mesa in kože, temveč za predstave in bikoborbe v Rimu. Pripravili so neprevec strm grič in so ga obdali v ostrem

* Glej „Lovec“ št. 3.

kotu z močnimi stebri, ki so jih zabili v zemljo. V kotu so izkopali globoko jamo in pred njo so razprostrli po tleh kože, ki so bile zelo namazane z oljem. Nato so gnali vizenta na konju in s sulico ter s krdelom močnih psov med stebrovje. Ko je pridrvel vizent do kože, se ni mogel več obrniti in se braniti, braniti seveda na življenje in smrt. Živali je na namazanih kožah izpodrsnilo in padla je v jamo, kjer so jo pustili tako dolgo stradati, dokler se ni pustila zvezati in odpeljati. Lov na tura je Julij Cezar v svoji knjigi o galski vojski (58—51 pr. K.) podrobno opisal. On piše, da so bile te živali nekoliko manjše, kakor slon, po barvi in postavi podobne biku, neizrečeno močne, hitre in divje. Lovili so jih v jame in jih ubijali, ker se niso dale krotiti, tudi če so bile še mlade ujete. Za galske mladeniče je bil lov na tura časten posel in najsrečnejši lovci so smeli nositi kožo z rogovi v vojski, kar je izgledalo divje in strašno. Tudi takrat so že opremili rogove, ki so se zelo cenili, ob robu s srebrom in jih rabili pri pojedinah za vino. Kako mogočni so bili ti rogovi, kaže eksemplar, ki so ga našli pri stavbah na kolih. Dolg je ta rog $\frac{2}{3}$ metra, spodaj pri odprtini pa ima premer $\frac{1}{3}$ metra. Pozneje so jih rabili tudi v rimskih vojskah, kjer so služili za znamenja. Keller misli po pravici, da so se naučili tega od nordijskih pomožnih čet. Mogoče pa tudi, da so jih rimski vojaki sami prinesli iz galskih vojsk, kjer so dostikrat drgetali pred njihovimi strahovitimi glasovi.

S turom v sorodu je nadalje jak, čigar svilenomehki rep so rabili Turki za napravo konjskih repov svojim pašam, Indi pa, kakor piše Elijan, so delali iz njih muhovnike. Indijanke so ga rabile za okičenje glave. Vpletale so črne lase repa med svoje lastne, in Aelian pravi, da jim je to nad vse ljubko pristojalo. Ker so bili Indi vegetarjanci, zato niso lovili jaka radi mesa, temveč le radi repa. Lovili pa so ga na konju, s psi in pšicami, ki so bile kaljene v strupu.

Posebno priljubljena lovska žival je bil tudi d a m j a k (Damhirsch), kar nam potrjujejo mnoge slike posebno na denarju. V Egiptu živi temu jelenu soroden jelen. Damjaka so lovili na konju z zanjko. Na konju s pšicami in s psi so lovili v starem veku tudi navadnega jelena. Tega lovljenja so se naučili Rimljani od Galcev. Grki so ga lovili v pasti. Na določenem mestu, kjer je jelen navadno hodil na pašo, so izkopali plitko jamo, v katero so nasadili kratke lesene ali pa železne kline; čez jamo samo pa so položili zanjko, katera je bila pritrjena na kladi. Vse to so pokrili z zelenjem. Če je torej stopil jelen na ostre kline, je potegnil nogo hitro nazaj in potegnil obenem seboj zanjko, ki se je takoj zadrnila. Klada ga je potem tolkla tako dolgo po nogah, da ni mogel od bolečin bežati dalje in so ga lovci in psi brez težave dohiteli.

Pri tej vrsti lova je bil dober lovski pes že potreben. Tako lepa imena, kakor jih imajo naši lovski psi kakor: Dijana, Hektor i. t. d. seveda ni dobil nekdanji pes, ker bi to ne dopuščalo spoštovanje do bogov in junakov. Imenovali so ga „hitri“, „ščit“, „sulica“ itd. Kakor hitro so začeli plačevati psa radi luksusa, je tudi nehala njegova korist in zabava jo je nadomestila. Tako je plačal Atenec Alkibiad lahko mišljeni ljubljenelec in učenec Sokratov za svojega psa 6600 K, ki ga pač ni kupil za koristne namene.

V Italiji so lovili jelena popreje na isti način, kakor smo povedali zgoraj. In sicer je bil ta način lova za jelena jako pripraven, ker je bolj plah, kakor pa tur.

Tudi godbo so rabili za sredstvo privabljanja. Posebno rad sliši jelen baje flavto in to pravi o našem jelenu tudi slavni Brehm. Ta raziskovalec in opazovalec narave pravi, da napravi zvok trompete na jelena in srno poseben vtisk, tako da obstanejo, včasih pa pridejo tudi bližje. Isto pripoveduje Plinij.

Tudi kozorog, gams in pazeng (sredi med kozo in kozorogom), so bili v starem veku priljubljena divjačina. Poiskali so jih s psi in jih streljali s pšicami. Aristotel pripoveduje o praznoverstvu kretskega lovca glede gamsa, ki se je ohranil še do danes na tem otoku. Mislijo namreč, da pojedjo ranjene živali neko zelišče, ki napravi, da padejo pšice takoj iz rane. Ta zel se imenuje diktamnos, v slovenskem ljudstvu znan pod imenom „divji polaj“ ali „jesenjok“. S to rastlino je tudi v najožji zvezi slovenska lovska pripovedka o zlatorogu*.

Kozoroga omenja že Homer v svoji Ilijadi. Slavni trojanski strelec Pandar je imel lok iz rogov kozoroga, od katerih je vsak meril šestnajst ped. O teh rogovih se je tudi pripovedovalo, da se jih je posluževal kozorog pri skakanju. Vrgel se je na nje in se tako prekopicnil v nekakem saltomortale naprej.

Judje so rabili kozorogove rogove za jobelske rogove, s katerimi so naznanjali takozvana „jobelska“ leta, v katerih so se uničili vsi dolgovi in so se poravnali vsi prepiri itd. Trobentali so po mestu. (Jobel pomeni v hebrejščini poravnava, od tega naš „jubilej“.) V vzhodni Afriki so rabili rogove divje kože narodi, ki so se živeli od rib, za harpune, s katerimi so nabadali ribe, kakor piše Diodor, sovrstnik cesarja Avgusta.

Že za časa tega cesarja so živeli nedeljski lovci. Horac, ljubljenelec Avgusta, pripoveduje o lovcu Gargiliju, da je dostikrat zjutraj ponosno odšel na lov, a se je vrnil zvečer domov s kupljeno divjo svinjo.

* G. J. A. Glonar je napisal prezanimivo razpravo o tej stvari, ki izide v prihodnjem letu v „Časopisu za zgodovino in narodopisje“. Ker bo marsikaterega lovca zanimala, zato že na tem mestu opozarjamo na njo.

Polagoma se je razvila iz lova v začetku našega časovnega štetja in že precej časa preje, barbarska gonja in nečloveško mučenje živali po cirkusih. Neverjetna množina levov, tigrov, pantrov, medvedov, turov, nojev, nilskih konjev, celo krokodilov se imenuje, ki so se mučili in klali po cirkusih, v zabavo odličnemu in nizkemu, brezčutnemu, proletarijatu. Še celo blagi in izobraženi cesarji, kakor Tit in Trajan, so mislili, da so dolžni svojim podložnikom prirejati take zabave in tisoče in tisoče živali je poginilo na ta način. Kaligula je pustil zveri krmiti celo z mesom zločincev, ker so bile cene mesa previsoke.

Te živali so se nalovile seveda v inozemstvu, ker jih doma radi napredujoče kulture ni bilo baš mnogo. In Italija bi bila težko, tudi če bi ne bila tako obljudena, ustrezala velikanskim potrebam na divjačini. Tako je baje cesar Avrelijan 20 slonov, 200 kratkih levov in pantrov, ki jih je rabil pri nekem slavnostnem sprevodu, podaril zasebnikom, da mu jih ni bilo treba krmiti. In za vlade cesarja Proba je bila predstava v cirkusu, pri kateri so istočasno podili in mučili 1000 jelenov, 1000 mrjascev, 1000 damnjakov itd. Radi te ogromne potrebe na divjačini, so si služili svoj kruh od Germanije pa doli do Sahare nešteti lovci, ki so lovili zveri najrazličnejše vrste, katere so bile potem na strahovit način, mučene, v razveseljevanje množice. Tudi danes še love po vsem svetu živali, a to je ravno razloček med takrat in danes, da se danes ne pobija in muči več, kakor se je godilo takrat v takih množinah, temveč da se jih rabi danes v zoologičnih vrtih, za predmet resnega študija in raziskovanja.

Bolj nedolžni lovci pa so se tudi v starem veku že zadovoljevali z lovom na nenevarne, male živali: z zajcem s perutnino. In zanimivo je videti, kako so bili ti naši predniki iznajdljivi, ker so tudi brez puške dosegli svoj namen.

Za zajčji lov je bil seveda glavni pogoj dober hrt, ali pa prepeličar*. Zajca so lovili v tem slučaju z batom, katerega so vrgli za živaljo. V poznejšem času se je dresiralo v ta namen sokole.

Kunce so izpoznali Rimljani sele v Španiji, lovili so jih kakor še danes, z neko vrsto podlasice.

Manjšo perutnino so lovili s pomočjo sokolov in skobcev. Živali so izganjali iz grmovja s tem, da so tolkli s palicami po vejah. Sokoli so se zagnali od zgoraj na splašene ptiče, jih ulovili in umorili.

Na eni prejšnjih stranij smo omenili, da so dajali Grki psom imena svojega orožja (ščit, sulica). Nasprotno se je zgodilo, ko je izpodrinila puška lov s sokoli. Puške so dobile svoja imena po sokolih-lovcih. „Falconetto“ (sokol) so imenovali top, „moschetto“ (skobec) so krstili puško, „terzemolo“ (samec kragulj) je dal svoje ime tercerolu-pištoli.

* Tej trditvi ne pritrjujemo. Prepeličar je produkt novejšega časa. Uredn.

H koncu bodi še omenjen duhoviti način po katerem so lovili v starem veku divje gosi. Lov na te ptice je bil glavna zimska zabava. Lovec je izrezljal iz lesa gos in razpel na obrežju jezera, ali na bregu reke mrežo. Nato je izpustil leseno gos, ki je bila privezana na vrvici v vodo. Divje gosi so se približale, gledale radovedno pritepenko in slednjič so jo začele jezno s kljuni udrihati. Počasi se je umikala sovražnica pred zasledovalkami, ki so z vedno večjo jezo udrihale po njej, dokler niso dospele pod mrežo, ki se je hipoma zadrnila in obdržala ulovljene gosi, dokler jih ni odnesel lovec, ki je čakal skrit za obrežjem.

Vse kar lahko opažamo pri zgodovini klasičnega starega veka, to najdemo tudi tukaj: na mnogih poljih so dosegli stari skoro isto, kar — mi, dasiravno z nepopolnimi sredstvi. V najtežjih slučajih jih reši njih iznajdljivi um.

Med starimi Grki, Rimljani, Slovani in Germani je nudil lov ravno tisto zabavo kot danes, dasiravno je bilo orožje primitivno in lovske epizode so bile istotako nekaj posebnega, kakor še danes, pri naših lovcih.

R I B I Š T V O

Raki in račja kuga.

Vkljub vsem mnogoletnim poizkusom z nasajanjem novega zaroda po kugi, gremo z raki rakovo pot. Do sedaj se je vedno krčilo vodovje, kjer je ostalo račje pleme iz predkužne dobe, nasajanje je pa neznanega, ali vsaj dvomljivega uspeha. Upanje, da ostanejo na Notranjskem raki za vedno varni pred kugo, se je opiralo na dejstvo, da se tu od leta 1882. celih 26 let po okuženju vseh dotokov Save na Kranjskem, izvzemši porečja Ljubljanice od Vrhnike gori, ni opazilo ničesar sumljivega. Celih 10 let ni bilo glasu in sledu o kugi. L. 1908 so pa raki začeli izumirati v potoku „Rak“, pri Škocijanu poleg Rakeka, v toplih mesecih leta 1909. pa v cerkniškem jezeru in njegovih dotokih, in po zatrdilu zanesljivih krajanov s prav takimi pojavi, kakor ob prvem nastopu kuge na Kranjskem. Staro pleme je zdaj še v Pivki in njenih dotokih, v Obrhu pri Ložu, v Blošici in Rašici ter v gorenji Radulji. Nanovo so se zamnožili v Toplišici in v kakem neznatnem potočiču; v Krki in Ljubljani jih še ni bilo mogoče ugotoviti. Kraški značaj vodovja je za rast in uspevanje rakov posebno prikladen; nasprotno pa ovirajo podzemski toki urni prehod kuge mnogo let, ga zavlačujejo, ne da bi res ustavili kugo, kakor se more sklepati iz dogodka cerkniške kotline. Izkušnja pa tudi dokazuje, da

v nižjih progah reke ali potoka raki niso varni, dokler ni preteklo nekaj let po tem, ko je pregazila kuga vse vodovje gori do izvirkov. V porečju Krke je kuga počistila zadnje rake leta 1897, in sicer v potočkih kotline Žalne, torej 15 let po nastopu v reki sami. Prav toliko, t. j. 15 let, je potrebovala iz Kulpe, kjer je nastopila leta 1980 do najvišjega svojega izvirka na Kranjskem; v avgustu leta 1895 sem namreč našel v ribniški Bistrici v Podklancu in naprej gori v zadnjem izvirku, mrtvih rakov in njihovih ostankov, značilne rdeče barve.

Vršile so se podrobne vrednostne preiskave in učeni poizkusi o vzrokih in pojavih, toda naporji niso bili kos napredovanju kuge in vzlasti na Kranjskem imamo pojave, ki se ne strinjajo z nobeno teorijo, kako kuga napreduje, koliko let naj mine, da je vodovje zopet izčiščeno in novi zarod varen.

Prof. Ivan Franké.

Ribarski šport.

Ribarsko pravico poseduje c. kr. erar v nekaterih alpskih in kraških vodah, tako v Idriji in dotokih od izvira do deželne meje, skupaj 48 km, v Soči od izvira do 8 km pod Kobarid, t. j. 58 km zračne dolžine, v Dalmaciji v Vranskem jezeru pri Zadru, ki obsega 3001 ha i. dr., kjer je dovoljen športni ribji lov. Zanimiv je športni red, ki ga je izdalo c. kr. poljedelsko ministrstvo za ribarjenje v rečnih in potočnih progah, ki nudijo zadovoljiv šport in donašajo združene najmanj 130 do 140 kg plemenitih rib na leto. V večini teh ribarskih okrajev je pa letna produkcija večja.

V vse te ribje vode se sleherno leto nasaja razmeram primerno število zaroda in letnic postrvi. Za vsak okraj se sleherno le o določi povprečni produktivnosti primerna množina plemenitih rib za izlov. V vodah na jugu Alp je dovoljeno loviti tudi izven mescev julij in avgust, v drugih pa ne, iz ozira na preskrbo letovišč s postrvimi. Izdaja se omejeno število licenc, ki se glase na določeno ribjo vodo celega okraja, v kateri naj love licencovani športniki skupno, ne da bi se kateremu določila posebna delna proga. Licenco dobi le vajeni športnik; tudi si pridržuje erar pravico odvzeti vsak čas licenco proti primerni povrnitvi vplačane vsote.

Ta določila jamčijo športnikom brezdvomno uspešni lov in obilo zabave. Poceni pa ta zabava, kakor vobče gosposki lov, ne bo. Za Kranjsko in Primorsko se izdajajo licence za čas od 1. aprila do 20. septembra in veljajo edino za vpisano osebo. Licenca upravičuje ujeti tri postrvi ali 3 lipane za vsako vplačano krono, na primer: s sezonsko karto, ki velja 50 K je dovoljeno ujeti 150 postrvi ali lipanov. Generalna licenca za vseh dvanajst okrajev tekočih vodâ stane 420 K

in upravičuje ujeti v vsakem lovišču ne več kot 150 ali skupaj 1800 plemenitih rib. Ujetih rib pod mero se ne všteta, če se jih izpusti nepoškodovane, da so sposobne živeti, nazaj v vodo. Licencovani športnik ne sme loviti brez zanesljivega spremljevalca, ki mu ga določi c. kr. upravništvo gozdov in domen; on nosi ribe. Spremljevalcu plačuje športnik v kraju navadno dnino, ki jo označi upravništvo. Ujete ribe je treba oddati takoj po končanem lovu žive in polnoštevilno upravništvu. V zasebnih shrambah („poltarjih“) shraniti rib se ne sme. Če hoče športnik kupiti rib, ki jih je ulovil, se to sme vršiti le pri oddaji v erarske „poltarje“ po predpisani kontroli za tehtanje in za ceno, določeno za prodajalce na drobno.

Tako so razdeljeni užitki: športniku zabava, erarju pa — korist!

—é.

Iz ribiške mreže.

»Kako prijemajo ribe-roparice svoj plen«. K tozadevnemu članku v 1. številki „Lovca“ sledeče: iz svoje dolgoletne prakse navajam le opazovanja, ki sem jih doživel preteklo leto. Meseca avgusta pr. l. sta se držala v bližini Savske brvi na „Gmajni“ v blizu Radovljice dva lepa sulca. Enega sem sodil da meri do 1 m, a drugega okrog 75 cm. In ravno prvega velikana sem imel priliko opazovati tri popoldneve, kako spreten je v svojem poslu. Za kline se ta gospod ni zmenil, pač pa so mu dišali lipani. Prvi dan se je razkazoval le, kako zna plavati in kak strah imajo pred njim razne ribe in ribice. Drugi dan, bilo je okrog 5. ure popoldne, je bil zopet na svojem starem mestu in tedaj sem opazil, da je lačen. Mirno se je bližal bregu, pred seboj goneč nekaj prav*lepih lipanov. Ko vidi, da je prišel v godni položaj, zažene se za najlepšim lipanom. Bila sta hipoma skupaj. Toda lipan, v smrtnem strahu in svest si svoje moči, se požene na suho in obtiči med skalami. In kako je izgledal revež, ko sem ga dobil v roke. Sulec ga je zgrabil kake štiri prste nad repom. Tu ni bilo več lusk, a meso je viselo od njega v kosih, skala pa, kjer je lipan ležal, je bila vsa okrvavljena. Tretji dan se je zopet pokazal na onem prostoru, a šele okrog 6. ure, kajti bilo je čez dan jako vroče. Pričel se je zopet stari ples. Kline je sulec popolnoma ignoriral, a poželjivo se je oziral po lipanih. Na piko je vzel zopet najlepšega. Bliskoma se zažene za njim in res ga pograbi tik za škrgami, in tako ga držeč v gobcn odjadra počasi v svoje globočine. Drugi slučaj: koncem oktobra sem stikal v družbi svojega dvanajstletnega sina ob Savi za divjimi racami. Na neki sipini vzbre moj sin, dober korak od vode, 20 cm veliko ščuko. Misleč, da je mrtva, jo pobere bolj malomarno. Toda ščuka je bila živa in se mu izmuzne iz roke, a pade k sreči prav predme, in jaz jo pograbim. Da izveva, kak vzrok jo je vrgel na suho, jo pričneva ogledovati. A glej čuda! Ščuka je imela v gobcu kar dve ribici, eno globočje, že mrtvo, a drugo še živo, ki ji je gledala pol še iz gobca. Obe ribici sta pa tičali ščuki v gobcu z glavo naprej. Najbrže se je ščuka preveč zagnala za svojim plenom in vsled preplitve vode je obtičala na suhem. Z ozirom na te slučaje, kakor tudi na večletno opazovanje, sem prišel do prepričanja, da ribe-roparice grabijo svoj plen, — ako je ta plen večja riba, v sredi telesa, le manjše ribice, ker so bolj „naivne“, tedaj manj boječe, — pograbijo za glavo.

—ga.

Postrvi v porečju Soče so druge vrste, kakor naše „domače“ (trutta fario), namreč južno-evropske, so bolj zobate, (zato latinsko ime: salmo dentex) nimajo rdečih pik, ampak samo črne, zrastejo pa hitro in tudi velike so; ujeli so že 18 kg težko postrv. V nekaterih dotokih so naše domače vrste; v Cirknišici, Bači, Tribuši, Lepeni v Banšici so posebne pasme, ker imajo poleg rdečih tudi modre pike. Kakor so kraji ob zgornji Soči slikoviti in velezanimivi, tako je reka sama briljantna športna voda; pretaka se čez plitvice iz tolmuna v tolmun, nudi nad in pod šumečimi derečinami imenitna stališča za postrvi, velike in manjše, t. j. do kakih 30, 40 *dkg*. Tudi v Idrijci par ali več *kg* težka postrv ni posebna redkost; v drest je prišla tudi 10 *kg* težka postrv do erarskega jezua v Idriji. Ista vrsta je v Vipavi. O Bači sem čul pred kratkim, da je bogata manjših postrvi. —é.

K notici: »Neverjetno, a resnično« v 4. št. »Lovca«. V Tacnu so prale ženske kraj Save na produ. Kar se zaleti med nje precejšen sulec. Strah in krik! Med njimi je bila pa tudi „ribiška“, ki je mahoma počenila na ribo, jo ogrnila s svojim krilom in po kratkem boju brez ozira na „publikum“ odnesla v Čižmanov, t. j. domač „pohtar“. Čižmanovi so bili „od nekdaj“, trdijo da čez 200 let, ribiči in kar spada tudi k tej obrti, delali in popravljali so savske jezove in plavili po Savi les in barigle, če je bilo treba tudi do Belega grada.

„Ribiška“ perica je bila Save in sulcev vajena in je vedela, da take ribe, ki se giblje in premetava, ni „vhvatiti“ z rokami, ampak drugače.

Sulec, posebno manjši, 2—3 *kg* ali malo večji se katerikrat dvigne in obiše kotle in kotlice ter enaka nabrežna stališča lipanov, postrvi i. dr. rib. Če ga riba ob času začuti, beži kar more, če le mogoče v plitvino, torej proti bregu, sulec pa za njo, kar se da. Primeri se mu pri taki gonji, da se ne more ustaviti kraj brega in ga brzina vrže iz vode na suho, da se zaleti v tako plitvo vodo, iz katere se le s težavo izvali nazaj do tolike globočine, da more plavati. Videl sem ga ob ustju Kokre zaleteti se v rahli, nasuti, drobni, gramoz, ki ga je bila pustila povodenj, s tako silo, da je čez glavo tičal v nasipu in se spočetka kar ganil ni. Toda prej ko sem pritekel do njega, se je rešil, lipanček se je pa še premetaval na suhem. Enakih slučajev sem ob Savi več doživel, omenjeni so tudi v ribiški literaturi. Sulec je tedaj v pravem pomenu „lovec“. Zagrabi ribo, če ni prav majhna čez sredo; da jo more požreti, jo izpusti in prime z urnim sunkom za glavo; v takih trenutkih mu pa riba tudi uide. Lipan ali postrv bežita naravnost v plitvo vodo, in tako se pripeti, da ga brzina včasih vrže na suho po par metrov daleč. Pegunica ali belica (alburnus) pa skače, se poganja v kratkih lokih iz vode pred sulcem. Ščuka se ne vede tako vitežko pri ropu kot sulec, temveč čaka mirno liki polenu, ali se polagoma, tihotapsko bliža in „sune“ na rop, obrne ribo v gobcu, ne da bi jo izpustila. Ugrabljena riba ji le uide, če se ji s silo iztrga iz zob, ki so pri ščuki tudi na jeziku, prav ostri in proti goltancu nagnjeni. Riba, ki je ščuki ušla, je zelo obrezana, spodaj lahko do črev pretrgana, da mora poginiti. Sulec je kot ropar bolj gospodarski kakor ščuka, ker ne prime, kar bi ne mogel pogoltniti. Ščuka pa zagrabi ribo, naj bo tudi le malo manjša od nje, da je ne more pogoltniti cele in da ne spravi več v sebe, kakor glavo in vrat. Napol pogoltnjeno ribo nosi 8 do 12 ur ali malo več v sebi, prebavi to polovico samo površno in jo vrže iz sebe. Tak izmeček nazivajo ribiči „izplivek“. Dokler nisem iztrebil iz vodovja na Studencu ščuk do zadnje, ni bilo konca takih „izplivkov“.

Prof. Iv. Franké.

XI. skupščina avstrijskih ribičev se je vršila vsled poziva c. kr. avstrijske ribarske družbe dne 9. in 10. t. m. na Dunaju. Razpravljalo se je več akutnih vprašanj ribarstva. Kdor se zanima zato, lahko povpraša pri uredništvu.

Lovska razstava na Dunaju.

(Izvirno poročilo „Lovcu“ z Dunaja.)

Lovska razstava! Kateremu lovcu in ž njim prijatelju narave ne bije srce glasneje in ne utriplje žila hitreje, kadar čuje o tej razstavi, o kateri prinašajo dunajski listi že leto in dan daljša in krajša poročila in o čemur se je tudi že v „Lovcu“ razpravljalo! In zakaj tudi ne? Saj bode imel tu priliko videti sistematično razstavljeno vse to, kar je neštokrat doživel sam, zasledujoč s svojim zvestim štirinogatim prijateljem divjačino v temnem gozdu in na pisanem polju ter se seznaniti v istinitosti z raznimi stvarmi, v katerih je do sedaj le samo bral. Ni pa dvomiti, da se bodo gotovo tudi našli lovci, katerim prireditev te razstave ne bo popolnoma všeč, strastni lovci, ki jo bodo smatrali za nekako profanacijo svetega jim lova, kakor smatra Turek za onečaščenje svojih žena, če jih vidi „gjur“ brez pajčolana. Mi nismo tega naziranja. Ravno lovška razstava se nam zdi umestna, da zanese v širše mase našega ljudstva, ki o gospodarski važnosti lova nima pravega pojma ter zlasti v gotove, lovu in njegovim pripadnikom ne ravno posebno neklonjene kroge drugačne, prijaznejše nazore. Mislimo, da bode iz marsikakega nevernega Savla postal veren Pavel, ko bode zapustil to razstavo.

Za soboto, dne 7. maja, je bila napovedana slavnostna otvoritev razstave. A prišlo je drugače. Vsled smrti angleškega kralja Edvarda VII. so morale večje slavnosti izostati in otvorila se je razstava brez njih.

Ne more se reči, da je razstava danes že popolnoma dogotovljena. Godi se ji pač tako, kakor se godi vsaki večji razstavi, ki običajno na dan otvoritve ni v vseh svojih posameznih delih v redu. Skrajno neugodno vreme, ki je vladalo na Dunaju vzlasti zadnje dni in se tudi še sedaj ni izboljšalo, je oviralo dela zelo. Saj je deževalo včasih tako hudo, da so se morala ustaviti vsa dela na prostem. In dasiravno je poseglo, kakor hitro je imel Jupiter pluvius z vodstvom razstave usmilenje ter je ponehalo deževati, — takoj na tisoče delavnih rok vmes, vendar ni bilo mogoče, že sedaj vsega dogotoviti. Mnogo poslopij je še obdanih z zgradbenim odrom, mnogo potov še ni posutih s peskom, na marsikakem kraju ni še cvetlic in zelenja, — a vendar se mora priznati, da se je raznim lovskim strokovnjakom, umetnikom, obrtnikom in delavcem posrečilo pospešiti delo tako, da nam nudi razstava že danes celotni vtisk. Kar pa še manjka, bode v par dneh tudi dovršeno.

Razstava se imenuje upravičeno „mednarodna“, ker so razstavile ne samo Avstro-Ogerska, marveč tudi skoraj vse evropske države, izmed katerih naj bodo omenjene le krasne skupine Anglije, Francije, Nemčije, Italije, Norveške itd. Je pa tudi res velikanska, ne samo po svoji vsebini, marveč tudi že po svojem krajevnem obsegu.

Vsakemu obiskovalcu naše lepe avstrijske metropole je znan „Prater“ in „Rötunda“ imenovano velikansko poslopje, sezidano leta 1873, za časa in v svrhu svetovne razstave. V tej rotundi, vzlasti pa v njenem okolišju na južni in zapadni strani, na prostem in v posebnih poslopjih ter paviljonih, je nastanjena tudi „mednarodna lovška razstava“, ki obsega okolu 40 hektarov sveta. Ni bila ravno lehkó zgraditi vseh teh gradičev, paviljonov in drugih poslopij, ker je stavil erar kot lastnik

tega prostora, odnosno celega tega terena, pogoj, da se ne sme posekati niti enega drevesa. In prav je bilo tako! Ravno ta pogoj je omogočil, da se vrši razstava tam, kamor spada, v okolišju primernem slogu, v naravi, med zelenjem, v gozdu, pod drevesi. Na ta način je nastal tako prijeten vtisk razstave, da obiskovalec niti ne misli, da se giblje v mestu, marveč se mu zdi, da je res v loviščju.

Ogromni materijal razstave se je moral zaradi preglednosti razdeliti na 4 dele, ki naj bodejo v kratkem opisani. Prvi del, obsežajoč zadeve resno lovskega značaja, t. j. lovski pouk, lovsko štatistiko, lovsko entnografijo, lopo s lovskimi trofejami, paviljone z umetninami, je nastanjen na obeh straneh tako zvanega „cesarskega drevoreda“, ki vodi od „glavnega drevoreda“ do južnega portala rotunde. Drugi del obsega historični in eksotični lov, lovski šport sploh, promet tujcev in razstave tujih dežel; pripadajo mu vsa poslopja ob zapadni strani rotunde, ob tako zvani „slavnostni cesti“. Tu se nahaja pred vsem palača avstrijskih dežel, v kateri je tudi naša Kranjska odlično zastopana. Tretji del razstave je nastanjen na severni strani rotunde, na prostoru šeste sekcije dunajske kmetijske družbe; tu se bodo vršile posebne časovne razstave konj, psov, kuncev, trofej, itd. Četrti del razstave je posvečen okrepčilom in zabavi; tvorijo ga „avenija okrepčil“ in park „Luna“ na južni in zapadni strani družega dela. Tu imamo razne gostilne, kavarne in zabavališča, park z živo divjačino in celo zamorsko vas, kjer se bodo vršile razne predstave in kjer bodo kazali zamorci svoje običaje ter lov s svojimi primitivnimi sredstvi. Končno je pa omeniti tudi še poslopje rotunde same, v katerem so nastanjenе posebne razstave avtomobilov, strojev, vozov, raznih obrtniških izdelkov, ki so z lovom v zvezi itd.

Res ogromen materijal je tu nakopičen in treba bode večkrat razstavo obiskati, preden bo mogoče vse videti.

Čitatelje „Lovca“ bo gotovo v prvi vrsti zanimalo izvedeti kaj o naši **kranjski** razstavi.

Priznati moramo, da se naša Kranjska vzlic malim sredstvom, ki so bila na razpolago, predstavlja zelo častno in láchko smo ž njo popolnoma zadovoljni. Nahaja se v precej prostorni dvorani že zgoraj omenjene, tako zvane „palače avstrijskih dežela“, katero poslopje je zgradil dunajski arhitekt Decsy. Pred glavnim vhodom na slavnostni cesti stojita dva velikanska kipa: Leopold Babenberški in Maksimilijan I, oba v svojih tedanjih lovskih kostumih na konjih. V tem posloplju ima vsaka avstrijska dežela svojo posebno, večjo ali manjšo dvorano, kakor to zahteva obseg razstavljenih predmetov. Zastopane so vse kronovine; obžalovati je le, da se naša sosedna Koroška ni udeležila razstave. Palača leži v bližini malega umetnega ribnika, na slavnostni cesti in vzbuja že od daleč pozornost.

Naša domača razstava se nahaja tik ob dvorani šlezjske razstave. Prišedši od glavnega vhoda opazimo na levi strani prvo skupino: „Zverinjad“. Tu vidimo naše domače zveri: medveda, volka, divjo mačko, lisico, jazbeca itd.

Medved je v primeru z velikani, ki so jih razstavili slovaški lovci iz Galicije in ki merijo nad $2\frac{1}{2}$ metra, pač nekoliko majhen, in videti je precej kroták, bolj kakor pa njegovi bratje iz Karpatov. Tik ob tej skupini se nahaja razstava „Slovenskega lovskega društva“, ki zavzema celo steno nasproti izhodu za silo. Razstavljen je cel gozd srnjakovih rogovij in gamsovih rogljev. Kaj lepo se podasta dve srnjakovi glavi, prva last g. Koširja iz Kamnika (izvenredna redkost), druga pa last g. dvor. nega založnika Gabrijela Jelovška z Vrhnike. V sredi se blesti napis: „Slovensko lovsko društvo“. Pozornost vzbujajo slike istrskih brakov iz pèsarne „Podgora“, last društvenega predsednika dr. Ivana Lovrenčiča. Pred to skupino na tleh vidimo lepo narejen model mrljišča (Luderhütte)

kneza Windischgrätza iz Planine, ki je bo gotovo vsakdo, ki je le enkrat posetil naš Škocijan in njega naravne čudeže, na prvi mah izpoznal. V kotu tik razstave „Slovenskega lovskega društva“ vidimo plastično modelovano gorenjsko lovsko kočo s prospektom očaka Triglava v ozadju. Ta model je tako fino in skrbno izdelan, da se vidi celo rododendron, ki raste v okolišu koč; tudi triglavsko gorovje je na prospektu dobro narisano. Pred to lovsko kočo stoji na mali mizici plastični model celega posestva barona Borna pri Sv. Ani na Ljubelju; vidijo se vse ondi obstoječe naprave lovskega in gozdnega značaja, razna poslopja, krmljenje divjačine itd. V desnem delu dvorane v tretjem kotu je nastanjena naša ljubljanska specialiteta — barje, z dvema stavbama na koleh in s panoramo krimskega gorovja v ozadju. Sicer je pa treba imeti nekoliko fantazije, da se izpozna Krim in baš zaradi tega je neki častnik, razkazujoč svoji spremljevalki ta model, rekel nemško: „A, to je pa Dobrač, ali vsaj izgleda tako“. Vendar je pa model zelo dobro izdelan. Vidi se, kako so stebri zabiti v vodo, kako je kočica nanje postavljena, in tudi na čolne in drugo orodje, ki so ga nekdaj rabili, se ni pozabilo. Manjka le še naše slavne megle; če pa dolgo gledaš na ta model, dobiš vtisk, da se bo zdaj in zdaj dvignila iz vode . . . Poleg te skupine vise na steni rogovi jelenov, ki jih je razstavil ribniški graščak gosp. Ant. Rudež. Jeleni so bili ustreljeni v Veliki gori (gorovje na južno-zapadni strani Ribnice), pred letom 1848, ko so se tod še podile cele čede jelenov in košut. Ta skupina te spominja nekdajšnjih dni, in marsikateremu kranjskemu lovcu, ki bo prišel na razstavo, se bo iz prsi izvil vzdih: *Tempi passati!* Tu je videti tudi stare kmečke krplje (stare baje nad sto let) in pa smučiči (ski) kakršne upotrebljajo pozimi, kadar je velik sneg, Bločanje. V četrtem in zadnjem kotu poleg izhoda za silo, je nastanjena lepa skupina močvirne divjine. Tu vidiš razne vrste rac, kozice, škurha, pukleža itd. Poleg te skupine, tik pri vhodu kjer smo prišli v dvorano, vidimo drugo kranjsko specialiteto — kranjske polhe, kako se pode po bukovem drevesu. Poleg te skupine je razstavljena moderna damska krznena oprema iz polhovih kožic, delo našega domačina gosp. Antona Krejčija iz Ljubljane. Elegantne dunajske dame so kaj poželjivo ogledovale to res apartno krzveno opremo. Omeniti moramo še mizo, ki stoji v dvorani. Miza in stoli so okusno delo znanega mojstra gosp. Žumra iz Gorij pri Bledu. Na njej so razgrnjene fotografije psov. Tudi več števil „Lovca“ leži na mizi in vsak obiskovalec ga z zanimanjem vzame v roke, čeprav ga ne razume. Slovenci se vendar postavimo! Na stenah visi nekaj modernih pušek, krasno delo znanega puškarskega g. Frana Sevčika. Tudi „Združeni čevljarji“ iz Ljubljane so razstavili nekaj lovske obutali. Prav čedno delo! Posebno skupino tvorijo gamsi; to skupino je razstavil knez Windischgrätz, predsednik kranjskega razstavnega komiteja. Knez je, kakor čujemo, ves čas kazal mnogo zanimanja in dobre volje za razstavo.

To je v velikih potezah narisani pohod krog in krog v dvorani kranjske dežele. Nismo sicer razstavili bogve koliko predmetov in ni dvomiti, da so druge dežele razstavile več. Vendar smo na našo kranjsko razstavo lahko ponosni in ž njo zadovoljni, ker razstava se ne odlikuje po bogastvu, pač pa po okusnosti in napravlja na vsakega odličen vtisk.

Večje slavnosti pri otvoritvi lovske razstave so morale kakor že omenjeno vsled smrti angleškega kralja Edvarda VII. izostati in tudi obisk občinstva v soboto prvi dan t. j. 7. t. m. popoldne ni bil posebno velik. To pa vzlasti radi tega, ker občinstvo ni še vedelo, da je vstop že dovoljen. Drugi dan, v nedeljo pa je obiskalo razstavo 26.000 ljudi, vzlic skrajno slabemu vremenu; lilo je, vzlasti popoldne, kakor iz škafa.

Peš, s cestno železnico, z omnibusi, z izvoščki in posebno z avtomobili so dohajale cele trume obiskovalcev, med katerimi je bilo opažati dunajsko špecialiteto, razne belo oblečene birmovanke, ki so razstavi dale poseben kolorit. Vsi lokali v aveniji za okrepcila so bili nabitno polni. Pri ogledovanju nekaterih poslopij, n. pr. pri cesarskem lovskem gradiču Mürszsteg, je bil tak naval občinstva, da so morali ljudje, ki so hoteli priti notri, po cele ure čakati. Tudi v palači avstrijskih deželâ in v razstavi naše Kranjske je vladala velika gnječa in kdor si bo hotel ogledati razstavljenе predmete na zložen način, si bo moral izbrati delavnik, ne pa nedeljo. Vidi se, da bo imela lovska razstava veliko privlačno silo za Dunajčane, domačine in tujce, in ni dvomiti, da se bo tu vsak dan shajalo najelegantnejše občinstvo in šetalo po senčnatih promenadah. Da je nastavljeno nebrotj čuvajev, ki so lovsko opremljeni, je samo ob sebi umevno. Razume se, da ima razstava svoj lastni poštni urad, čigar uradnice, kar posebno omenjam, nosijo slogu razstave primerne zelene bluze s srebrnimi našivi.

Slovenski lovci, hajd na železnico in na Dunaj na razstavo! Nikomur ne bode žal!

LJUBLJANA, 8. maja 1910.

Dr. —r.

Posebne prireditve za časa razstave. Ves čas razstave, torej najmanj do oktobra, se bodo vršile posebne prireditve, tako da obiskovalcem ne bo nudila le razstava izrednega užitka, marveč poleg razstave tudi te posebne prireditve. Čitatelje „Lovca“ opozarjamo na te-le prireditve: od 14. do 18. maja razstava konj, prva skupina (za vožnjo, tek in sedlo; ekvipaže); od 21. do 24. maja druga skupina (tovornih in ponijev); od 28. maja do 4. junija tretja skupina (konji za ježo in konji za lov); od 1. junija do 21. junija razstava rogovij; od 6. do 8. junija: skakanje za stavo konj za lov in ježo; od 11. do 13. junija razstava lovskih psov in terijerjev; od 18. do 21. junija razstava domačih psov; od 25. do 27. junija razstava perutnine in kuncev. Dne 12. junija velika skupščina avstrijskih lovcev. Od 14. do 17. junija mednarodni kinologični kongres.

Na prireditve, ki so določene za poznejšo dobo, opozorimo čitatelje pravočasno.

Cene voznih listkov iz Ljubljane na Dunaj in nazaj: a) po južni železnici: I. razred poštnega vlaka K 57·10, II. razred K 43·—, III. razred K 28·20; I. razred brzovlaka K 78·30, II. razred K 58·80, III. razred K 38·40. — b) po državni železnici: I. razred poštnega vlaka K 81·30, II. razred K 49·40, III. razred K 31·20; I. razred brzovlaka K 110·70, II. razred K 67·40, III. razred K 42·60.

Vozni listki veljajo 14 dni in je imetelj upravičen enkrat brezplačno iti v razstavo.

Vprašanja in odgovori

(Za odgovore uredništvo ne prevzame jamstva.)

Vprašanje: Ali je res, da naša navadna **postovka**, (nemški Rötelfalke, ali tudi Windwachtel, latinski falco cerchneis) tudi **jerebičja gnezda zalezuje**, ter njih zalego uničuje? To trdi namreč neki lovec v Novem mestu, ki živeč, v prepričanju svoje trditve, baje vsako postovko ustrelji, ako mu na muho pride. (R. D. v N.)

Odgovor: Poudarjati moramo, da naša navadna postolka ni nemški: Rötelfalk, temveč Turmfalk, latinski: Cerchneis tinnuncula (L.), Rütelfalke, slovenski: južna postolka, latinski: Cerchneis Naumanni (Fleisch.); je posebna vrsta zase, ter navadni postolki tako podobna, da ju neveščak težko razločuje, posebno v zraku. Južna postolka je pri nas redkejša, kakor navadna; škodljiva pa ni ne ena, ne druga. Če dotični lovec trdi, da uničuje postolka jerebičja gnezda, je ta splošna trditev neresnična. Morda je zamenjal postolko s kakšnim drugim podobnim ptičem, približno enake velikosti; ako je pa res postolka pokončala jerebičje gnezdo, je pač to le redek izvenreden slučaj, ki se pa ne sme vzeti splošno. Svarimo pa Vašega poročevalca, streljati in preganjati brezobzirno te ptice, ker jih brani deželni zakon z dne 17. junija 1870 in jih je od 1. februarja pa do 31. avgusta prepovedano loviti in streljati ter kaznuje politična oblast take prestopke z globo od 2 do 20 K.

Dr. I. P.

Vprašanje: V „Weidmannsheil“ sem некоč čital, da se dobi **zastrupljeno žito**, ki se kot vada potrosi po posejanih njivah v pokončevanje vran itd. Če Vam je znana tvrdka, katera bi prodajala tako žito (koruzo itd.) prosim za naslov.

(L. A. v V.)

Odgovor: Tvrdke, ki bi prodajala tako žito ne poznamo. Morda ve kdo izmed cenjenih čitateljev o tem kaj več. Naj se oglasi!

Vprašanje: Ker imamo v lovišču dosti gamsov, bi jim radi dali soli, da bi se rajši prijeli kraja; zato vas prosim, ba bi mi odgovorili: **kakšna sol se poklada gamsom** in kje jo je dobiti?

(A. Z. v Z.)

Odgovor: Vaša namera je hvalevredna in bi priporočali, to storiti tudi drugim lovcem. Solnice (Salzlecken) napravite lahko sami. Vzemite ilovice, ki je brez peska in kamenja. To ilovico zmešajte z navadno soljo, kakršna se rabi za kuho, in sicer je ilovici primešati take soli 20%; dobra je pa tudi kamena sol, katere je pa vzeti 30%. To zmes poškropite z janeževim oljem in jo vtepite v leseno korito, — še boljša so seveda cementna korita, — ki naj bo globoko 20 do 30 cm. Korito je lahko četverooglatno, ali pravokotno, in naj bo široko do 80 cm.

Solnice je napraviti na jasad ali na robu gozdov, sploh na takem kraju, kjer divjačina vidi naokrog. Če je mogoče, je izbrati tak kraj, da je voda ali kaka luža blizu. Korito se zakoplje v zemljo, tako, da je površina v ravni črti s tlami, ali da rob korita moli malce ven. Ob veliki vročini je dobro solnice škropiti. Da izveste, katera divjačina jih obiskuje, bi Vam svetovali, tla okrog solnic zrahljati, da se poznajo sledovi. Solnice te mere so pripravne za gamse in za srne.

Ni nam treba poudarjati, da so solnice priljubljene ne le divjačini, marveč tudi tatinskim lovcem. Veselilo nas bo, če nam o uspehih poročate. Dobe se pa tudi že izgotovljene solnice. Če želite, Vam povemo nekatere tvrdke.

MALA OZNANILA.

Lovcem, ki imajo psice-fermačke čistokrvne, nemške, kratkodlake pasme, sporočamo, da je v Ljubljani na razpolago lep plemenjak, izvrstnih lovskih lastnosti, z imenitnim rodovnikom. Naslov pove društvo.

Kupujem mlade lisice in jazbece, žive. — Ivan Krže, lovec na Gori pri Sodražici.

Naprodaj je lep brak, 3 leta star, rjave barve, 54 cm visok, dober gonjač, ne goni daleč. — Več se izve pri gosp. Ivanu Kandaretu, Dane, pošta Staritrq pri Rakeku.

Fermača, rjave barve, zelo lepega im na prodaj za 150 K S. Golob, Bukovo p. Huda Južina.

Proda se izvrsten fotografični aparat „Union B“ z dvojnimi anastigmatom zelo priročen za lovce in turiste. Ta aparat je bil kupljen pri trvdki Stöckig Bodēnbach za 420 K. Več se izve pri upravnistvu lista.

Lov divjih petelinov v Lipanci se dá v najem. Natančnejša pojasnila daje: Josip Vrhunc, Hotel „Jekler“, Bled.

Zamenjam ali prodam tri leta starega istrskega braka, resaste dlake, ker mi uhaja k staremu gospodarju v bližnjo vas. Pes izvrstno išče in ne goni prehudo. Cena po dogovoru. France Lah, trgovec v Ložu.

Prodám več raznovrstnih nagačenih ptic in sesalcev, jako lepi preparati, zelo cenó! — Kupim ruševca, ali ako mi kdo pošlje dva, nagačim prvega, za plačilo pa si pridržim drugega. — Viktor Herfort, preparator v Ljubljani, Pred Vojašnico 1.

Proda se: brak, istrijske pasme, bel z rjavimi lisami, gladek. Pes je star 1 leto, ni še nič učen, goni in išče pa že sedaj prav dobro. — Cena 50 K. Pèsica-jazbečarka, tigrasta, kratke dlake, pravih sprednjih nog, lepe postave, srednje močna. Sedaj je breja s čistokrvnim jazbečarjem enake vrste. Pèsica je izvenredno huda na jazbeca ali lisico, zelo strastna za v jamo, tudi goni prav dobro in prinaša (aportira). Cena 60 K. Pèsarna: Podgora, p. Sodražica

Lovski koledar za maj in junij.

V prepovedanem času so:

Na Goriškem:

Divji kozel, divja koza, divji kozliček in divja kozica; srnjak, srna, srnjaček in srnica; zajec; divji petelin od 1. junija dalje, divja kokoš, ruševca od 1. junija dalje, ruševka; gozdna jerebica, fazan, skalna in snežna jerebica, poljska jerebica; prepelica; kljunači, golobje in močvirne ptice: vse od 1. jnnija naprej; divje race.

V Istri:

Divji kozel, divja koza, divji kozliček in divja kozica; srnjak do 1. junija, srna, srnjaček in srnica; zajec; divji petelin od 1. junija dalje, divja kokoš, ruševca od 1. junija naprej, ruševka; gozdna jerebica, fazan, skalna in snežna jerebica; poljska jerebica; prepelica; kljunači, golobje in močvirne ptice; divje race.

Na Koroškem:

Jelen do 23. junija, košuta, jelenček in košutica; divji kozel, divja koza, divji kozliček in divja kozica; srnjak do 15. junija, srna, srnjaček in srnica; zajec, divja kokoš in ruševka; gozdna, snežna in skalna jerebica ter močvirni kljunači; divje gosi, divje race in tukulice; fazan, poljska jerebica in prepelica.

Na Kranjskem:

Jelen, košuta, jelenček in košutica; divji kozel, divja koza, divji kozliček in divja kozica; srnjak do 31. maja, srna, srnjaček in srnica; poljski in planinski zajec; divji petelin od 1. junija dalje, divja kokoš, ruševca od 15. junija dalje in ruševka; fazan; gozdna, snežna in skalna jerebica; poljska jerebica in prepelica; kljunač; velika divja rasa; divje race, gosi, močvirne in povodne ptice.

Na Štajerskem:

Jelen do 24. junija, košuta, jelenček in košutica; divji kozel, divja koza, divji kozliček in divja kozica; srnjak do 31. maja, srna, srnjaček in srnica; poljski in planinski zajec; divji petelin od 16. junija naprej, divja kokoš, ruševca od 16. junija dalje in ruševka; fazan; poljska, gozdna, snežna in skalna jerebica; prepelica in močvirni kljunač; divje gosi, divje race in tukulice.

V Trstu:

Divji kozel, divja koza, divji kozliček in divja kozica; srnjak, srna, srnjaček in srnica; zajec; divji kunec; divji petelin 1. junija naprej, divja kokoš, ruševac od 1. junija daljn in ruševka; gozdna, skalna in snežna jerebica ter fazan; prepelica; poljska jerebica, kljunač in divji golob od 1. maja naprej; divja raca; kozica, vivec (priba), kosec, divja gos, divji labod ter druge povodne in močvirne ptice.

Ribiški koledar za maj in junij.

V prepovedanem času so:

Na Goriškem:

Krapi od 16. maja dalje; linji (rúske) od 1. junija naprej; račje samice.

Na Koroškem:

Krapi in linji (rúske) od 1. junija naprej; mreine; podlestve (podusti) do 31. maja; jelševac in koščak do 31. maja.

Na Kranjskem:

Krapi od 16. maja dalje; mreine do 15. jnnija; račje samice.

Na Štajerskem:

Krapi, linji (rúske) od 1. junija dalje; kečige (keče); mreine, rečni raki do 31. maja.

Opomba. Za Istro in Trst ni nikacih ribiškopravnih določeb.

Smešnice.

Priredil Jos. Krošel.

Iz šole.

Katehet: „Kaj naredi vsak človek, predno gre spat?“ Učenci molče. „No, France, kaj tvoja mati naredi, predno gredo spat?“

France: „Zobe denejo v lavor, vzamejo metlo, ležejo v posteljo in čakajo na ateta“.

Velik gospod.

Pijanec, po cesti grede, sam o sebi: „Glejte, glejte, kako je lepo, če je človek pijan! Najvišja gospoda se mi lepo umika, sicer se ji pa moram vselej jaz“.

Neprevidnost.

Nedeljski lovec, prišedši z lova, pravi ženi: „Ti ne veš, kako zelo sem se prestrašil v gozdu! Ko sem se pripognil, se mi je puška sprožila“.

Žena: „Saj sem ti že večkrat rekla, da je puška nevarna reč; zakaj jo pa vzameš vedno seboj, ko greš na lov?“

Odkritosrčen odgovor.

Učitelj: „Čemu nam rabi perje rac, gosi in druge perutnine?“
— Vse molči. — „No, saj sem že zadnjič govoril o tem; kaj pa imate doma v posteljah?“ — Jožek: „Stenice“.

Testament.

Lovec (pomeri): „Zajček, sedaj pa le naredi svoj testament!“
(Sproži in zgreši.)

Gozdár: „Glejte, — že teče k notarju!“

Raztresen.

„Gospod doktor, rad bi Vas vprašal za svèt, glede svoje otekle noge“. — Zdravnik, ki je zamišljen v pisanje: „Že prav, ali ste jo prinesli seboj?“

Ptice in sesalce vseh vrst **nagača natančno**
po naravi in prevzema vsa v to stroko spadajoča
dela po najnižji ceni

Viktor Herfort, preparator v Ljubljani

Pred Vojašnico štev. 1. — — Poleg šentpeterskega mostu.

 Najstarejša češka trgovina s kožami

F. VLK v PLZNU (Češko)

 priporoča najfinejše potovalne in lovske kožuhe, hlače iz
 ovčine, in iz usnja divjih mačk, ter odeje za vozove in sani.

Prevzema vsa krznarska dela!   Kupuje vse vrste kožuhovin!

Strojarna

Vse v največji izberi in po najnižjih cenah!

Barvarna

ALBIN SCHWEITZER

preparator in dermoplastik

v LJUBLJANI, Kapitelska ulica števil. 5

se priporoča gg. lovcem

za prepariranje vsakovrstnih živali.

Delo ceno in brez konkurence naravno!

PRIPOROČILA :

Z Vašim delom sem zadovoljen, je prav čedno.

Dr. Iv. Lovrenčič.

Gospodu Albinu Schweitzer-ju v Ljubljani.

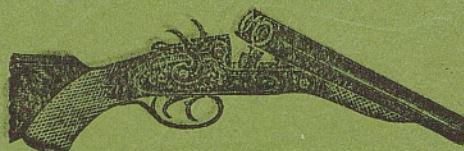
S petelinom, ki ste mi ga nagačili, sem zelo zadovoljen.

Ljubljana, 17. marca 1909.

Stanko Rudež.

Ludovik Borovnik, puškar v Borovljah (Ferlach)

Prilporeča najmodernejše puške
za lov, dvocevke, risante,
trocevke

Manlicher-repetirke, pripravne
za lov z najboljšim strelnim
učinkom

Manlicher-Schönauer-repetirke. Browning-pištote,
kakor pištote zistem „STEYR“, zrna 6.35 in zrna 7.65
z originalnimi cenami. — Priporoča se tudi za izdelovanje novih
kopit in novih cevi. Popravlja vsakovrstne stare puške po najnižjih cenah.

JOSIP ROJINA LJUBLJANA

Krojačnica za gospode.

Elegantne obleke.

Najnovejši kroj.

Priporoča vsakovrstnih športnih, lovskih oblek in lovskih uniform.

V zalogi najfinejše, angleško, trpežno blago.

Elegantne promenadne obleke in uniforme vseh vrst.

Točna, solidna in hitra postrežba.

Cene zmerne. Postrežba točna.

JULIJA STOR

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 5
poleg Mestne hranilnice.

Največja zaloga moških, ženskih
in otroških črevljev iz najboljših
== tovaren, domačih in tujih. ==

Lovcem priporoča pristne
gojserske gorske črevlje.

Pozor g. lovci!

Za nagačanje raznovrstnih živali se priporoča

IVAN ROBIDA

v Ljubljani, Tržaška cesta št. 22.

Fina strokovnjaška izvedba. Najnižje cene. Na
željo odnošam in donašam tudi sam domov; zado-
stuje naročilo z dopisnico.

Josip Peitler

šolski vodja v Šmiklavžu
pri Slovenjem gradcu

nagača jako dobro in poceni živali.

Mnogo-pismenih priznanj na razpolago. Priznalno pismo:

„Vaše delo je izvrstno; me jako veseli, da ste se
tako mojstrsko izurili v nagačanju; čestitam!“

Janko Koprivnik,

c. kr. profesor v Mariboru.

Fr. Ševčik, puškar

Ljubljana

Židovska ulica št. 8.

Velika zaloga pušk in samokresov najnovejšega sistema,
lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, sulskih in čeških
strogo preizkušenih pušk z najboljšim strelnim učinkom. Posebno se priporočajo moje obširno
znane lahke trocevke s Kruppovimi cevmi in puške brez petelinov za brezdimni smodnik.
Novo! Avtomatične Brovning-puške, kalib. 16 in 12, z nepreosljivim strelnim učinkom,
Avtomatične Brovning- in Steier-pištole. Velika zaloga vseh lovskih potreb-
ščin po najnižjih cenah. Popravila in naročbe se izvršujejo točno in zanesljivo.

Cenovniki na zahtevo zastoj in poštnine prosto.

IV. BONAČ

Knjigoveznica, kartonaža, trgovina papirja,
pisarniških potrebščin itd.

Ljubljana, Selenburgova ulica 5.

Uzorcji in ceniki papirja na razpolago.